

BESZÁMOLÓ

A Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata Közgyűlése részére

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Vármegyei Szervezetének 2022. évi munkájáról, valamint Hajdú-Bihar Vármegye mezőgazdaságának 2021-2022 -es évi helyzetéről

TARTALOM

- I. A kamarai önkormányzatiság, a megyei szervezet működése
 - Kamarai választások és tisztújítás
 - A NAK Hajdú-Bihar megyei elnökség földbizottsági feladatai
 - Vízügy és öntözésfejlesztés
 - Védett, illetve fokozottan védett, valamint a vadászható állatfajok által okozott mezőgazdasági károk
 - Kamarai megjelenések, rendezvények
 - Társadalmi felelősségvállalás
 - Partneri együttműködések
 - Megyei Bizottsági feladatok
- II. A megyei ügyintéző szervezet közfeladatai és a kamarai szolgáltatások
 - Falugazdász hálózat
 - Kamarai szolgáltatások
 - Felnőttképzés
 - Szakképzési feladatok
 - Egyéb hatósági feladatok
- III. Hajdú-Bihar vármegye mezőgazdaságának helyzetelemzése 2021-2022.

I. A kamarai önkormányzatiság: a Hajdú-Bihar Vármegyei Szervezet működése

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara legfontosabb feladata a hazai agrár- és élelmiszerszektor erősítése, a tagok versenyképességének, sikerességének javítása itthon és a nemzetközi piacokon. Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy a kamara egységesen, jelentős erőként képviseli közel 400 ezres tagsága érdekeit, az őstermelőktől kezdve a családi gazdaságokon át a közép- és nagyméretű mezőgazdasági és élelmiszer-feldolgozó cégekig. Hajdú-Bihar megyében a tagság létszáma közel 32 ezer.

Kamarai választások és tisztújítás

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2022. május 20-án tartotta a kamarai választásokat, amelyen mintegy 79 ezren adták le voksukat. Hajdú Bihar megyében közel 11 ezer kamarai tag élt szavazati jogával. A Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ) mint jelölő szervezet és 17 szövetséges minden eddiginél nagyobb felhatalmazást kapott.

A **kamarai választáson** a megyei küldöttgyűlési küldöttlistákra szavaztak a kamarai tagok. Megyénkben 30 szavazási körzetközpontban lehetett voksolni. A Hajdú-Bihar megyei szavazásra jogosult kamarai tagok 33,5%-a élt szavazási lehetőségével, mely országosan a legmagasabb részvételi arányt jelenti.

A **Hajdú-Bihar megyei küldöttgyűlés** 2022. június 15-én tartotta meg alakuló ülését, ahol megválasztották a megyei elnököt és alelnököket, az etikai bizottság tagjait, a kamarai osztályok megyei vezetőit, illetve azt a 15 országos küldöttet, akik az országos küldöttgyűlésen képviselik a megyét. A kamarai tisztújítás keretében november 14. és december 16. között került sor a **Települési Agrárgazdasági Bizottságok** vezetőségi tagjainak megválasztására.

A NAK Hajdú-Bihar Megyei Elnöksége számára fontos volt, hogy a TAB-hoz tartozó kamarai tagságot, a helyi gazdaközösséget reprezentáló, véleményező, javaslattevő felelős vezetőség alakuljon valamennyi Hajdú-Bihar megyei településen.

A NAK megyei elnöksége célul tűzte ki, hogy a TAB vezetőségek jövőbeni működésének megkönnyítése érdekében a létszámot lehetőség szerint 5-7 főben optimalizálja, a 82 TAB vezetőségben szerepet vállaló gazdák száma 461 fő.

A sikeresen megválasztott TAB elnökök maguk közül megválasztották a Járási Agrárgazdasági Bizottság (JAB) vezetőségi tagjait is.

A NAK Hajdú-Bihar megyei elnökség földbizottsági feladatai

A NAK földbizottsági jogkörben a megyei elnökség jár el, azonban a döntéseiket a TAB vezetőségi tagok ajánlái alapján hozzák, ezzel érvényesül az a földforgalmi alapelv, hogy a helyi gazdák beleszólhatnak a földforgalmi ügyekbe.

A megyében 2022. december 31-ig 3365 db adásvételi szerződés került a NAK megyei elnöksége elé. A csereszerződések száma 138, az elővásárlások száma 209 volt, ez utóbbi emelkedő tendenciát mutat. A szerződések nagyjából negyede zártkerti ingatlanokra kötött.

Tavaly 45 szerződés kapcsán született megtagadó tartalmú állásfoglalás. A megtagadások fele a szerződésben szereplő magas vételár miatt született. Az árak emelkedése az élet egyéb területeihez hasonlóan a földárakban is tetten érhető, melyet tudomásul kell vennie az érintetteknek. A megyei településeken mindenhol érezhető a földek drágulása, a megyei elnökség csak azokban az esetekben avatkozott be, mikor a TAB vezetőségek ajánlásai

alapján az átlagos, helyben is elfogadott ütemű drágulásnál nagyobb mértékű, indokolatlanul magas földárakkal találkozott.

A földforgalmi perek fele magas vételár kapcsán indult, jelenleg ítéletek még nem születtek, a szakértői vélemények kapcsán a kamara igen részletesen kifejtette álláspontját. Egy Kúriai ítélet született megyénkben indult perben, mely teljes mértékben osztotta az ügy alapjául szolgáló kamarai állásfoglalásban foglaltakat.

Megnevezés	2020	2021	2022
Adásvételi szerződések (db)	3073	3333	3365
Csereszerződés (db)	127	167	138
Elővásárlás (db)	130	191	209
Zártkerti adásvételi szerződések (db)	870	833	868
Megtagadó állásfoglalás (db)	21	35	45

A haszonbérleti díj mértéke igen sok problémát szül a gazdálkodók körében, így szükséges volt a földforgalmi jóváhagyás során szigorúbb ellenőrzés alá vonni. A haszonbér aránytalansága január 1-től vizsgálat tárgyát képezi, amennyiben a helyben megszokott mértéktől eltér, úgy ennek okát a szerződésnek tartalmaznia kell. Július 1-től a **NAK megkapta a jogszabályi felhatalmazást** arra, hogy a kifüggesztés alatt lévő haszonbérleti szerződések kapcsán nyilatkozatot tehessen a kormányhivatal felé, amennyiben megítélése szerint a haszonbér aránytalan. Megyénkben a kamara felkészült a feladatra, ennek során a TAB vezetőségek bevonásával összegyűjtöttük a településeken elfogadott átlagos haszonbérleti díjakat, így minden szerződés esetén összevethető a helyi értékekkel. Az elmúlt időszakban a begyűjtött adatoktól feltűnő mértékben eltérő bérleti díjakkal a NAK megyei elnöksége nem találkozott.

Vízügy és öntözésfejlesztés

A 2022-es évben tapasztalt történelmi aszály világossá vált, hogy a vízzel való gondolkodás-, bánásmódban mind gazdálkodói, mind hatósági oldalról változtatásokra van szükségünk.

A probléma leküzdése érdekében a gazdák érdekeit képviselve a kamara részt vesz a rövid, közép és hosszútávú tervek előkészítésében, mely az ország vízkormányzását, vízgazdálkodását és az öntözésfejlesztését segítik elő.

Fontos, hogy a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság és a NAK Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatósága rendszeres egyeztetéseket folytat, illetve szoros együttműködésben folytat előre mutató munkát.

2022-ben a TAB vezetőségi tagjainkon keresztül a falugazdászok közreműködésével kezdeményeztünk egy csatorna felmérést. A cél, hogy gazdálkodói szempontból megismerjük egyes településeket illetően hol, milyen állapotú csatornák vannak, mely csatornákat szeretnék a gazdák vízzel telítetten látni, illetve minden ezzel kapcsolatos fontos információt, ami segíthet a vízügytel történő közös munkában.

A megyében végzett felmérést követően a TIVIZIG-el szorosán együttműködve megyénkben kezdetét vette egy mintaprojekt, amely alapvető paradigmaváltást eredményezhet a medertározás terén.

A projekt elsősorban arról szól, hogy a K-III. vízszolgáltatási egység létesítményein, csatornáin a TIVIZIG a téli időszakban többletvizet tároz el, mely segít abban, hogy az érintett talajok vízpótlása folyamatos legyen. Természetesen ismerve a csatornák állapotát, a talajok fekvését és a várható csapadékok mennyiségét a csatornában olyan vízszint került meghatározásra, mely még biztosítja, hogy az esetlegesen jelentkező belvíz ellen még sikeresen védekezni tudjunk.

A projekt során végzett medertározás az egyik leghatékonyabb, beruházásokat nem igénylő módja a talajok vízszintjének pótlására, aminek már 2023-as évben érzékelhető pozitív hatásai lehetnek.

Az említett csatorna felmérést a NAK Hajdú-Bihar Vármegyei Szervezetének kezdeményezésére országosan minden megye elvégezte és kezdetét vette az Országos Vízügyi Főigazgatósággal a lehetőségek egyeztetése. Emellett a mintaprojekt pozitív kimenete várhatóan azt eredményezi, hogy az ország további területein számos hasonló szemléletű projekt veheti kezdetét.

Védett, illetve fokozottan védett, valamint a vadászható állatfajok által okozott mezőgazdasági károk

Érezhető a vadászati idény módosítása

Még 2021. október 21-én jelent meg a NAK és a MAGOSZ kezdeményezésére az agrárminiszter **38/2021. (X. 21.) AM rendele**te, amely módosította a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletet.

A módosítás értelmében megszűntek hazánkban az eddigi, területi elhelyezkedéstől függő, a nyári lúdra, a nagy lilikre és a vetési lúdra vonatkozó, eltérő időpontokban kezdődő, illetve végződő vadászati idények. **Így az említett három vadlibafaj vadászati idénye, e módosítás értelmében az ország teljes területén egységesen október 1-től január 31-ig tart.**

A 2022-es év, a visszajelzések alapján megmutatta, hogy a módosítás eredményesnek mondható. Bár továbbra is jellemzőek a vadlibák által okozott mezőgazdasági kártételek, azonban azok a hatalmas, hosszú ideig egy területen összpontosuló csapatok megszűntek. Ezáltal általánosságban elmondható, hogy a kártételek nagysága csökkent és talán jelenleg egy elviselhetőbb szinten vannak.

A vetési varjú továbbra is probléma

Sajnos, a Hajdú-Bihar vármegye területén rendkívüli mezőgazdasági károkat okozó védett vetési varjú problémakör megoldásában a 2022-es évben nem történtek jelentős előrelépések.

Mindamelllett, hogy a védett állatok elleni védekezés rendkívüli bürokratikus és nehéz folyamat, a jelenlegi jogszabályi környezet miatt – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény – az általuk okozott kártérítéshez a gazdák nem férhetnek hozzá.

Továbbra is egyik fontos feladatunk a probléma érzékeltetése a hatósági és döntéshozói szinten. Ennek egyik fontos eszköze, hogy a gazdálkodói jelzéseket a probléma kapcsán dokumentálva eljuttassuk a megfelelő helyekre.

A falugazdászok minden hozzájuk forduló gazdálkodó káreseményét rögzítik, emellett segítséget nyújtanak a jelenlegi jogszabályi lehetőségeknek megfelelően a különböző riasztási, gyérítési engedélyek megkérésében.

Úgy gondoljuk a jelenlegi eljárásrendeket, jogszabályokat mindenféleképpen szükséges módosítani. Meg kell könnyíteni a gazdálkodók számára a kármegelőzésének lehetőségét. Segítenünk kell egy olyan rendszer kialakításában, amelyben valóban lehetséges hozzáférni a kártérítéshez. Változtatni kell azon, hogy kizárólag a gazdálkodó legyen a védett madarak által okozott kár teherviselője, a természetvédelemből mindenkinek közösen ki kell vennie részét.

Kamarai megjelenések, rendezvények

Téli Kamarai Gazdaklub_Az előző két évben a Téli Kamarai Gazdaklub eseményei rendhagyó módon online formában kerültek megrendezésre, ezért volt különösen örömteli, hogy 2022-ben újra lehetőség nyílt a személyes találkozásokra.

A megyében 2022. február 17. - március 28. között 2026 fő gazdálkodó részvételével, 26 helyszínen, 27 alkalommal (melyből 20 rendezvény saját szervezésben, 7 rendezvényen társszervezésben) volt

A **környezettudatos szemléletű gazdálkodásnak** témában 4 alkalomból álló **online fórunsorozat**ot is szerveztünk.

A **Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Vármegyei Adó- és Vámigazgatóságával** kiváló szakmai partneri kapcsolatot alakítottunk ki. Együttműködésünk során 2022-ben is online őstermelőket érintő **szakmai fórumok** valósultak meg több száz résztvevővel.

Farmer-Expo – Debrecen: a kamara közösségi standja ismét több mint 100 m² területű volt, ahol megjelenési lehetőséget biztosítottunk az agrárkamrai tagoknak, akik így bemutathatták, népszerűsíthették termékeiket a látogatók számára. A közösségi standon 12 termelő számára nyílt lehetőség kiállítani. A standon – a termelői piac mellett – természetesen a NAK saját szolgáltatásait is kínálta, valamint kihelyezett falugazdász-ügyfélszolgálatot is tartott. A falugazdász-hálózat segítségével a teljes megyei agrárkamrai tagság meghívásra került a megnyitóval egybekötött ágazati tájékoztatóra, melyet Nagy István agrárminiszter tartott. A NAK társszervezésében az ágazati szereplők számára színvonalas szakmai fórum is megrendezésre került a kiállítás harmadik napján. Az agrárfórum fő témaköre az Agrár-környezetgazdálkodási (AKG), valamint Ökológiai gazdálkodásra történő átállás (ÖKO) támogatások aktualitásai, illetve a 2023-tól induló Közös Agrárpolitika vetésváltási és zöldítési szabályai voltak.

Az ÖKO Expo Kiállítás és Konferencia 2022. szeptember 8-9. között harmadik alkalommal került megrendezésre a Hajdúnánási Kendereskertben. A rendezvény fő célja, hogy az ökológiai gazdálkodásban érintett valamennyi szereplő – termelők, feldolgozók, kereskedők, szolgáltatók, tudományos szakemberek, szaktanácsadók – számára megjelenési, találkozási és tudásátadási lehetőséget biztosítson. Nagy örömünkre szolgál, hogy a kiállítás első és második napján is több mint 400 látogató vett részt a szakmai programokon.

Kiállítás

A kiállításon inputanyagok széles kínálata, szolgáltatások, szaktanácsadás, a legmodernebb technológiák, munkagépek, gépalkatrészek, analitikai műszerek várták az érdeklődőket több mint 30 kiállítóval. Az idei évben a kiállítói fődíjat a VEKTOR Mezőgép Kft. vehette át, az általuk képviselt technológiai színvonalért és munkáért.

Gépbemutató

A gyakorlati gépbemutatón a szántóföldi és a kertészeti művelés gépei is megtekinthetők voltak, illetve robotbemutató, gyomfésű, küllőskapa, kamerás kultivátorok is láthatók voltak.

Szakmai konferencia

Az első és második napon is szakmai előadások széles választékával várták a szervezők az érdeklődőket. A csütörtöki nap kifejezetten a nemzetközi előadásoké volt a főszerep, mely során az ökológiai gazdálkodás terén holland, román, szerb, horvát tapasztalatokkal ismerkedhettek meg a résztvevők. Második napon a gondolatébresztő előadások mellett, kifejezetten az interaktív kerekasztal beszélgetések kaptak hangsúlyt. Az öt kerekasztal beszélgetésen az ökogazdálkodás minden szegletéről tartalmas konzultációkat hallhattak az érdeklődők. Kiemelkedő szerepet kapott a környezetvédelem és a gazdálkodás együttműködési lehetőségei, hiszen a gazdák és a természetvédők egymásnak nem ellenségei, hanem partnerei kell legyenek.

Megalakult az Ökológiai Gazdálkodási Kooperatív Kutatási és Tudástranszfer Központ

A kiállításon került bejelentésre, miszerint a Debreceni Egyetem, a NAK Hajdú-Bihar Megyei Szervezet, illetve Hajdúnánás Város együttműködésében Ökológiai Gazdálkodási Kooperatív Kutatási és Tudástranszfer Központ jön létre.

A Központ egyszerre lesz egy **ökológiai tudásközpont** és **gyakorlatorientált képzési hely**, melynek a legfontosabb küldetése: a tudományosan is megalapozott ökológiai szemléletű gazdálkodás, a „Termőföldtől az asztalig” attitűd, a Hajdúnánáson jó gyakorlatként működő REL élelmiszerellátó modell minél szélesebb körű megismertetése és elterjesztése lenne, különös tekintettel a jövő gazdálkodóira, illetve leendő agrármérnökeire.

További rendezvényeink voltak:

Felkészítő szakmai napot tartottunk a szaktanácsadók részére

Hajdúnánási Hagyományőrző Aratók Találkozója – Magyarok Kenyere 2022. búzagyűjtő nap

Sárréti Aratónap – Szerep

Aratófesztivál – Balmazújváros

XXIV. Bihari Számadó Napok, Berettyóújfalu

Magyarok Kenyere Program – Sajtótájékoztatóval egybekötött Megyei Adományozó Ünnepségek, Debrecen

Társadalmi felelősségvállalás

Vetőmaggyűjtés

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Szervezete és a Magyar Református Szeretetszolgálat többéves együttműködésének köszönhetően 2022-ben negyedik alkalommal került megszervezésre a vetőmaggyűjtés a kárpátaljai, nehéz helyzetben lévő gazdálkodók, valamint egyházi intézmények és gyülekezetek támogatására.

A NAK Hajdú-Bihar megyei tagjaitól, gazdálkodóktól és agrárvállalkozások képviselőitől az idei gyűjtési időszakban, márciusban mintegy **7,5 tonna vetőmagfelajánlás** érkezett. Ezek leginkább a tavaszi kultúrákban szükséges kukorica, zöldborsó és napraforgó adományok voltak, melyek **összértéke több mint 5,3 millió forint**.

A vetőmagadományokon kívül több mint 1,7 millió forint értékű pénzügyi hozzájárulással is támogatták a Hajdú-Bihar megyei gazdálkodók a kárpátaljai gazdatársakat, így **összesen 261 adományozó több mint 7 millió forint értékben támogatta a programot**.

A felajánlások eljuttatását a Magyar Református Szeretetszolgálat hajtotta végre a Kárpátaljai Református Egyházkerület közreműködésével.

Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem program

A Magyar Örökség díjas Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem program a magyar gazdatársadalom önzetlen, segítő szándékú összefogása. Szervezését a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége, a Magyarok Kenyere Alapítvány és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara végzi, a Kárpát-medence teljes magyar gazdatársadalmát bevonva az adományozásba. Az egész éven átívelő programban Magyarország teljes területéről és a Kárpát-medence magyar lakta településeiről ajánlanak fel búzaadományokat a gazdálkodók.

2022. évi vármegyei eredmények, közreműködők, rendezvények

Hajdú-Bihar vármegyében idén **257 búzaadományozó** csatlakozott a programhoz. Az aszály és a háború okozta nehézségek ellenére **33,2 tonna** búzát sikerült összegyűjteni, melyből a Hajdú Gabona Zrt. Hajdúnánási Malomüzemében **20 tonna lisztet** állítottak elő. Pénzadomány felajánlására is lehetőség nyílt, mely 159 nagylelkű megyei támogató jóvoltából meghaladja a 4,2 millió forintot.

Örömünkre szolgál, hogy az adományozók száma évről évre emelkedik, s a felajánlások is szépen gyarapodnak.

A megyében összegyűjtött valamennyi búzából készült liszt itt került adományozásra az alábbi segélyszervezetek közreműködésével:

Magyar Vöröskereszt Hajdú-Bihar Megyei Szervezete , Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány , Kelet-magyarországi Református Gyermekvédelmi Központ, Mosolyvirág Nagycsaládosok Debreceni Egyesülete , Dorkász Szolgálat Közhasznú Alapítvány, Forrás Lelki Segítő Központ, Baptista Szeretetszolgálat Adományozási és Szociális Segítő Központ

Országos jégkarmérséklő rendszer

2018. május 1. óta a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara országos lefedettséget biztosító jégkarmérséklő rendszert üzemeltet a gazdálkodók segítségével, hiszen a védekezés mindannyiunk közös érdeke. **Hajdú-Bihar megyében 56 darab talajgenerátor működik, melyből 14 automata és 42 manuális.**

A 2022. évi esztendő az eddigi legnagyobb kihívás elé állította a jégkarmérséklő rendszert, mivel a korábbi évekhez képest szélsőségesebben alakult időjárás szempontjából. A kora tavaszi aszályos periódus után májusban hetente követték egymást a heves zivatarok, felhőszakadással, jégesővel, néhol villámárvizekkel, szupercellákkal kísérve. Június közepétől július végéig több hatalmas kiterjedésű anticiklon útját állta a csapadéknak, ezzel Európa nagy részén történelmi aszályt okozva. Bár a nyári hónapokban több front is érkezett hazánk területére, ezek már nem tudtak nagyobb mennyiségű csapadékot szállítani a Kárpát-medencébe, így csak kisebb körzetekben hullott kevés csapadék az országban.

2022-ben a gazdálkodók országosan **28 400** hektárra jelentettek be jégkárt, ezzel szemben 2017-ben, az utolsó évben, amikor még nem működött az országos lefedettségű jégkarmérséklő rendszer, közel két és félszer ekkora, összesen **72 ezer hektárnyi** mezőgazdasági jégkárt jelentettek be a gazdálkodók. **A megyében összesen 62 hektár területre jelentettek jégesőkárt a gazdák.**

Kártípus	Hajdú-Bihar vármegye (hektár)	Országos (hektár)
ARV mezőgazdasági árvízkar	0	0
ASZ aszálykar	170456	1434254
BEL belvízkar	84	1085
OFA őszi fagykar	0	458
TAF tavaszi fagykar	147	14433
TEF téli fagykar	11	802
FSZ felhőszakadéskár	35	1398
JEG jégesőkar	62	28400
VIH viharkár	17	4967
Összesen	170813	1485797
Jégesőkar arány	0,01%	1.91 %
Összes Zivatarhoz tartozó kár	114	34765
Jégkar aránya a zivatarkárokon belül	55%	82%

*2022. november 25-ig bejelentett káresemények, a megadott mennyiségek **hektárban** értendők.

A védekezési szezon április 15-től szeptember 30-ig, összesen 169 napig tartott. Országos szinten **99 napon** (tehát átlagosan minden héten közel 4 napon) kellett kiadni riasztást. **Hajdú-Bihar Megyében mindössze 66 napon** kerültek bekapcsolásra a generátorok.

Fontos megjegyezni, hogy nincs olyan technológia, amivel teljes mértékben kiküszöbölhetőek az ilyen, időjárás által okozott károk. A megelőző védekezés ellenére az ország néhány pontján hullott jégeső, azonban az itt hulló jég mérete jellemzően kisebb volt, mint a környező országokban.

NAK Megyei Hírlevél

A 2022-es évben tovább folytattuk megyei hírlevelünk kiadását, mivel a visszajelzések alapján mutatkozott igény erre a tájékoztatási formára. A hírlevél kéthetente szerdánként jelenik meg, melyet az összes e-mail címmel rendelkező (kb. 12.000) megyei kamarai tag számára megküldünk elektronikus úton. Azon kamarai tagjaink számára, akik nem rendelkeznek e-mail címmel, a falugazdász hálózat a helyben szokásos módon teszi elérhetővé azt. 2022-ben 25. szám készült a megyei tagságot érintő aktuális információkat tartalmazó hírlevélből.

Partneri együttműködések

Kiemelt szakmai partnerünk Debreceni Egyetem

A magyar agrároktatás, kutatásfejlesztés és innovációs tevékenységek összehangolt erősítése mind a NAK, mind a Debreceni Egyetem számára fontos célkitűzés, melyek hozzájárulnak a mezőgazdaság előremozdításához, a vidéki emberek megélhetésének – és ezáltal a vidéki életszínvonal – javításához. A közös szakmai célok mentén a NAK Hajdú-Bihar Megyei Szervezete és a DE MÉK a gyakorlatban hosszú ideje rendszeresen együttműködik.

Ennek egyik jó példája, hogy 2022-ben a III. ÖKO Expó keretein belül került bejelentésre, miszerint a Debreceni Egyetem a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Kelet-Magyarországi Biokultúra Egyesülettel, valamint Hajdúnánás Városi Önkormányzatával együttműködve létrehozta az Ökológiai Gazdálkodási-, Kooperatív Kutatási és Tudástranszfer Központját.

A Központot elsődleges feladata a régióban a fenntartható és versenyképes mezőgazdaság fejlesztésének támogatása a teljes élelmiszerláncban, ezen belül az ökológiai gazdálkodást folytatók, az átállás alatt lévők, a feldolgozók és a fogyasztók számára információ átadás és szolgáltatások végzése. A Központnak fontos oktató, szemléletformáló és tudásmegosztó feladatai vannak, mindezt a hazánkban és a világban fellelhető ismeretek, jó gyakorlatok összegyűjtésére alapozva.

Egyik célja, hogy előzetes igényfelmérések alapján olyan biológiai, technológiai, gazdálkodási és piaci kutatás-fejlesztés programokat dolgozzon ki, mely segíti a gazdálkodók munkáját, valamint a konvencionális gazdálkodásról történő átálláshoz is tudományos alaposságú információkat szolgáltat.

A kiszolgáltatott élelmiszerellátásra egyetlen hathatós válasz az élelmiszer-önrendelkezés megteremtése, annak megismertetése, a jövő szakembereinek célzott képzése. Az ökológiai gazdálkodást és annak térnyerését szolgálja, és elválaszthatatlan részét képezik a rövid élelmiszerellátáson alapuló gazdasági modellek.

A Központ alapvetően épít a 10 éve működő hajdúnánási modellre, melynek lényege, hogy a helyben, ökológiai körülmények között megtermelt termékek rövid idő alatt bekerüljenek az élelmiszerláncba.

Erdélyi gazdaszervezetekkel együttműködünk

A NAK Hajdú-Bihar vármegyei Szervezete immár negyedik alkalommal látta vendégül a debreceni Farmer-Expo Szakkiállítás ideje alatt az erdélyi gazdaszervezetek vezetőit és falugazdáit. A gazdaszervezeteknek rendkívül fontos szerepük van a gazdák és a kormányzat közötti információáramlásban és a szakmai segítségnyújtásban.

2022-ben az erdélyi gazdaszervezetek részéről 25-en vettek részt a rendezvényen, mely a szakmai témájú megbeszéléseken túl lehetőséget adott a kötetlen beszélgetések megteremtésére is.

Megyei Bizottsági feladatok

Megyei Agrárkoordinációs Munkacsoport

A munkacsoport a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara elnökének – a koronavírus kapcsán megállapított veszélyhelyzetben alkalmazandó információs csatornákról szóló – 2/2020. (III.30.) számú elnöki utasítása alapján került létrehozásra.

A munkacsoport eredeti célja, hogy a koronavírus kapcsán megállapított veszélyhelyzetben tagjaink a felmerült problémákra a leggyorsabban választ kapjanak, a helyi szinten kezelhető problémákat megoldja, az országos beavatkozást igénylő problémákra javaslatokat közvetítsen a NAK központon keresztül az operatív törzs, a szakminisztériumok, valamint a gazdaság újraindításáért felelős akciócsoport felé.

Tapasztalatok alapján a munkacsoport hatékonyan működött, így 2022 évben is folytatta munkáját. A kétheti rendszerességgel ülésező munkacsoport lehetőséget nyújt, hogy a gazdálkodókat érintő problémák is megvitatásra kerüljenek és megoldási javaslatok fogalmazódjanak meg. A megyei munkacsoportok összefoglalói alapján a NAK minden hónapban elkészíti összefogó áttekintését, mely az agráriumot érintő összes aktuális információt tartalmazza.

2022-ben a Munkacsoport számára folyamatosan kiemelt téma volt az aszályhelyzet, az orosz-ukrán háború okozta piaci nehézségek, a kiugró mértékben megemelkedő inputanyag árak, az állattenyésztés kritikus helyzete beleértve az ismét fellángoló madárinfluenza megbetegedéseket is.

Megyei Aratási- és Betakarítási Koordinációs Bizottság

A NAK Megyei Igazgatóságainak feladata a nyári aratási és az őszi betakarítási bizottságok összehívása, az ülése levezetése és az ülésekről történő jelentések elkészítése. A megyei kiinduló alap adatokat a falugazdászok által leadott heti jelentés adja. A bizottság szakmai és érdekképviselői szervezetek (MAGOSZ, Mezőgazdasági Termelők Szövetsége, a Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztálya és az Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztálya, a KSH, a Rendőr Főkapitányság, a Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Magyar Közút Zrt.) delegált képviselőiből áll. A bizottság feladata az aratással és a betakarítással kapcsolatos jelentések megbeszélése; a termés mennyisége és minősége, a betakarított terület nagysága, az aktuális piaci árak elemzése. Ezen felül megvitatják az aktuális mezőgazdasági munkálatokat, tárolási kapacitásokat, mezőgazdasági vészhelyzeteket, tüzeseteket, mezőgazdasági gépek közlekedésével kapcsolatos feladatokat, növény-egészségügyi helyzeteket és az ezekkel kapcsolatos problémákat. Az ülések emlékeztetőit a megye tényadatait, valamint a megyei a problémákat, azok megoldási javaslatait a NAK továbbítja Az Országos Aratási/Betakarítási Koordinációs Bizottság részére.

2022-ben

▪ az Aratási Koordinációs Bizottság	7 alkalommal
▪ a Betakarítási Koordinációs Bizottság	9 alkalommal ülésezett

Tiszántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács

A Tanácsot a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működteti. Működési területén véleményezi a regionális vízgazdálkodás-fejlesztési terveket, javaslatot tesz a jogszabályok előkészítésére, módosítására, a régió, illetve a régiók közötti kapcsolatot érintő vízgazdálkodási problémák kezelésére. Továbbá értékeli az ár- és belvíz védekezési, a vízminőség kárelhárítási terveket és tevékenységeket, a címzett és céltámogatással támogatott önkormányzati beruházások megvalósíthatósági tanulmányait, jelentős helyi vízgazdálkodási célú beruházások tervezett és tényleges megvalósulását.

II. A megyei ügyintéző szervezet közfeladatai és a kamarai szolgáltatások

Az igazgatóság számára 2022-ben a napi feladatellátás mellett a legnagyobb kihívások a sikeres kamarai választás lebonyolítása, a történelmi aszály okozta válsághelyzet kezelése, az ebből adódó plusz feladatok ellátása, az energiaválság miatt elszabaduló rezsihelyzet ellenére a falugazdász iroda hálózatunk fenntartása, az ehhez kapcsolódó szerződésmódosítások, költözések, átszervezések, fejlesztések lebonyolítása voltak. A Megyei Igazgatóságunk a NAK országos szervezetében kiemelkedik a megyén túlmutató jelentőségű szakmai rendezvények, kiállítások szervezésében, mely a 2022-évünk munkájának is domináns része volt.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága 2022. évben átlagosan 55 fős aktív állományban lévő alkalmazottal látta el feladatait, a kamara megyei elnökének, a megyei szervezet testületeinek szakmai és adminisztratív támogatását, a jogszabályok és szerződések által meghatározott közfeladatok ellátását, a különféle szolgáltatások, rendezvények, partneri együttműködésből keletkező kamarai feladatokat.

Falugazdász hálózat

A Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságon jelenleg 37 fő falugazdász, 5 fő körzetvezető falugazdász és 1 fő főfalugazdász kolléga látja el a feladatokat. A megye 82 településéből 66 helyen van rendszeres ügyfélszolgálat.

Falugazdászok tájékoztatási és tanácsadási tevékenység

Kamaránk egyik legfontosabb feladata a tagok széleskörű, pontos és naprakész tájékoztatása. A NAK Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság falugazdász-hálózata ügyfélszolgálati pontjain a hatósági és egyéb igazgatási jellegű közfeladatok mellett, folyamatos ügyintézési, tanácsadási és tájékoztatási feladatot végez, egyéni és csoportos formában. A falugazdászok az év során 136 db **csoporthoz tartozó gazdát** is tartottak.

A falugazdászok ügyintézői feladataik során 2022-ben az alábbi ügytípusokkal segítették a megye gazdálkodóit:

Ügytípus	db szám
Egyéni gazdátájékoztatás	31524
Egységes kérelem beadása	10755
Előzetes keresztellenőrzés	1401
Másodvetések, agrotechnikai bejelentések, átmeneti támogatások (tenyészbika, anyajuh, tenyészkos, anyakecske, méhjóléti) beadása	kb. 5400
Jogszerű földhasználat igazolása	95
Őszi adategyeztetés	325
Őstermelői nyilvántartási feladatok	3803
Őstermelők családi gazdasága nyilvántartási feladatok	823
Őstermelők családi gazdaságának felülvizsgálata	4070
Termésbecslés az év során – 13 termesztett kultúrában	5 alkalom
Tavaszi – nyári – őszi kultúrák állapotminősítési jelentései	6 alkalom
Elemi kár okozta kárbejelentés	3550
Kárenyhítési kérelmek (nov. 18-ig beadott db szám)	1777
Viharkár támogatás igénylése	15
Takarmányszállítási támogatás	78

Viharkár – rendkívüli támogatás

2022. január végén történt szélvihar a fóliás kertészetekben okozta a legnagyobb károkat. Az Agrárminisztérium költségvetési átcsoportosítás révén rendkívüli, közvetlen támogatási lehetőséget biztosított a kárt szenvedett gazdálkodóknak. A fedett növénytermesztő eszközökben keletkezett károkat a falugazdászoknál lehetett jelezni és támogatást igényelni; megyénkben 15 gazdaság kapott ilyen támogatást.

Takarmányszállítási támogatás

Az Agrárminisztérium az Aszály Veszélyhelyzeti Operatív Törzs döntése alapján kidolgozta annak a 3 milliárd forint értékű támogatásnak a koncepcióját, amely a történelmi léptékű aszály miatt ellátási gondokkal küzdő állattartók tömegtakarmány szállítási költségeinek finanszírozásában nyújtott segítséget. A támogatási konstrukció kedvezményezettjei szarvasmarha, juh, kecske és ló tartók voltak. A támogatási összeg a takarmány szállításához szükséges kilométer alapján került megállapításra, amelynek igazolására az állattartóknak 2022. június 1. és szeptember 23. között kiállított fuvardokumentumot (szállítólevél, fuvarlevél, menetlevél) vagy azok másolati példányát kellett benyújtaniuk a falugazdászokhoz 2022. szeptember 26-áig. A támogatás mértéke maximum 300 Ft /km, egy állattartó legfeljebb 3000 km-re nyújthatott be támogatási igényt. Ezt követően a támogatási kérelmeket 2022. október 3-9 között lehetett elektronikus úton a Magyar Államkincstárhoz beterjeszteni. Megyénkben 78 gazdálkodó igényelte meg a támogatást.

Őstermelők családi gazdaságainak hatósági ügyei

A családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXIII. törvény alapján a 2020. dec. 31-én hatályos közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők a törvény erejénél fogva 2021. jan. 1-től őstermelők családi gazdasága (ŐCSG) formában szerepelnek tovább a nyilvántartásban.

A közös őstermelői igazolványokból kialakult ŐCSG-kel kapcsolatban a törvény 19.§ (5) bekezdése szerint az őstermelők családi gazdaságára vonatkozó feltételeknek meg kell felelni, és az őstermelők családi gazdaságának alapításáról szóló szerződést az Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának be kellett nyújtani.

A pandémia okozta veszélyhelyzet megszűnéséig – 2022. május 31-ig - volt lehetőség az ŐCSG-knek a NAK részére behozni, illetve eljuttatni a szerződéseiket. Amennyiben a NAK részére nem került benyújtásra a szerződés, a NAK a törvény rendelkezése alapján az őstermelői nyilvántartásból november hónapban kb. 600 ŐCSG tag őstermelő esetében törölte a családi gazdaságban történő részvételét, így ezen tagok, mint egyéni őstermelők maradnak a nyilvántartásban.

Az egységes kérelem benyújtásának statisztikája:

Megnevezés	2020	2021	2022
Országosan benyújtott kérelmek db száma	168091	165221	163139
A NAK falugazdászai által benyújtott kérelmek db száma	114408	111805	108466
A NAK által benyújtott kérelmek % -os aránya országosan	68 %	68 %	66 %
Hajdú-Bihar megyében benyújtott kérelmek db száma	17340	16984	16757
Hajdú-Bihar megyében a falugazdászok által benyújtott kérelem db száma	11040	11029	10755
Hajdú-Bihar megyében a NAK által benyújtott kérelmek %-os aránya	64 %	65 %	64%

2020-ban a NAK alkalmazkodva a járványügyi helyzethez, az egységes kérelmek beadásának lehetőségét jogszabályi és eljárásrendbeli változásokkal teremtette meg. Ennek eredményeként 2020-ban a kérelmek személyes megjelenés nélkül 95 %-ban, 2021-ben 84 %-ban telefonos és e-mailes egyeztetés útján történhetett meg. 2022-ben a telefonon keresztül történt beadás mindössze 1 % volt. A pandémiás veszély elmúltával az ügyfelek láthatóan ragaszkodnak falugazdáikhoz, a személyes egyeztetés lehetőségéhez.

A falugazdászok tanácsadói tevékenységei nem merülnek ki a kérelmek benyújtásában, az idén is az előzetes keresztellenőrzésben, az agrotechnológiai bejelentéseknél, az őszi adategyeztetésben és a jogszerű földhasználat igazolásában is folyamatosan segítették a gazdákat.

Kamarai szolgáltatások

A NAK a falugazdászokon keresztül térítéses piaci szolgáltatásokat is végez, amivel tagjai tevékenységének eredményes működését kívánja elősegíteni.

Laboratóriumi talajvizsgálat és levélanalízis szolgáltatás:

2019-ben indult az új Tápanyag-gazdálkodási terv (TGT) és laborvizsgálat szolgáltatás kedvező feltételek mellett. A szolgáltatás 2020-ban tovább bővült a levélanalízis vizsgálatával.

Célközönség főként a 200 hektár alatti birtokmérettel rendelkező gazdák, akik a nagy integrátor, illetve az agárinput fogalmazó cégek fókuszán kívül esnek.

A szolgáltatás minden falugazdász irodában elérhető, a gazdáknak kevesebb utazással jár a laborvizsgálat megrendelése, mindez versenyképes piaci áron. A szolgáltatás Kamara általi teljesítésének határideje a megrendelés napjától számított 60. naptári nap.

Tápanyaggazdálkodási terv készítése:

A talajlabor adatokra épülő tápanyag-gazdálkodási terv (TGT) szolgáltatás is elérhető a falugazdászoknál.

Labor és TGT szolgáltatás megrendelés kimutatás Hajdú-Bihar megye- 2022. jan-szept.						
2022	labor rendelések (db)	talajminta (db)	levélminta (db)	TGT megrendelés (db)	Parcella (db)	Területméret (ha)
2022. 1-9. hó összesen:	409	3036	3	27	147	960,823

Gabona beltartalmi vizsgálat:

2021-ben a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara új agrárszolgáltatásként ingyenesen igénybe vehető gabona beltartalmi vizsgálatot kínál tagjai részére. Ennek az analitikai vizsgálatnak a segítségével a szántóföldi növénytermesztő tagok hiteles, piacfüggetlen információt szerezhetnek az általuk megtermelt gabonák beltartalmi értékeiről.

Permetezőgép felülvizsgálati szolgáltatás:

2022.10.28-án indította e szolgáltatását a NAK. Az uniós előírások következményeképp már 2020. január 1-jétől érvényben van a szabályozás, miszerint már csak sikeres műszaki vizsgával rendelkező permetezőgépekkel lehet növényvédelmi munkát végezni az árutermelés és a növényvédelmi szolgáltatások során. Új permetezőgépek esetén a sikeres vizsga 5 évig érvényes, míg a használt gépeket és tartozékaikat 3 évente kell elvinni vizsgáztatni. A NAK szolgáltatása keretében megszervezi a vizsgák helyszínét és időpontjait, ahol a megjelent tagjaink számára a vállalkozó országosan egységes, kedvezményes áron biztosítja a szakszerű vizsgáztatást.

Biztosítás közvetítési szolgáltatás:

A NAK biztosításközvetítési szolgáltatásának segítségével előnyös növénybiztosítás érhető el a gazdálkodók számára. Megyénkben 16 fő falugazdász foglalkozik biztosításközvetítéssel. A biztosítás díjának akár 40-70 %-a utólagos támogatásban kifizetésre kerül az egységes kérelem részeként, valamint a biztosítással rendelkező gazdálkodók a kárenyhítési kérelem benyújtása esetében 80 %-ig kaphatnak juttatást, míg a biztosítással nem rendelkezők a felére jogosultak csupán.

2022-ben falugazdászaink 671 ügyfél biztosításkötésében segédkeztek - szemben az előző évi 343-al - , a megkötött biztosítások éves díja pedig összességében meghaladta a 100 millió forintot.

Felnőttképzés

A NAK Nonprofit Kft. a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tulajdonában álló gazdasági társaság, amely azért jött létre, hogy a Kamarai tagság számára a piaci igényeknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtson a tulajdonos NAK céljaival összhangban. Célunk volt, hogy a képzéseinken résztvevők olyan gyakorlatias tudást sajátítsanak el, melynek alkalmazásával növelhetik vállalkozásuk eredményességét. Képzéseink között megtalálhatóak voltak a Vidékfejlesztési Program kedvezményezettjei számára kötelező képzések, valamint 80 órás növényvédelmi tanfolyam is.

A képzések szervezése 2019. március 18 – 2022. november 15. között zajlottak, év végével a projekt lezárásra került.

Megyei képzéseink megnevezése és az átadott tanúsítványok száma:

Felkészítés a fiatal gazdák induló támogatására	123 db
Felkészítés a mezőgazdasági kisüzemek fejlesztésére	211 db
Felkészítés az agrár-környezetgazdálkodási kifizetésekre	1012 db
Felkészítés az Ökológiai gazdálkodásra történő áttérésre	246 db
Felkészítés a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatására	582 db
Felkészítés a Natura 2000 erdőterületek kompenzációs kifizetéseire	32 db
90%-ban támogatott 80 órás növényvédelmi alaptanfolyam	303 db

Szakképzési feladatok

A NAK középfokú duális képzőhelyek működését segítő tevékenysége

A duális képzési rendszer sikeres működésének érdekében kiemelt közvetítői szerepet játszunk a képzési rendszer szereplői között.

Célunk, hogy a tanulók nagy létszámban kerülhessenek ki szakképzési munkaszerződés keretében a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezetekhez, éppen ezért a duális képzőhelyekkel egyéni kérdések, problémák esetén személyes, valamint telefonos segítségnyújtás valósul meg.

A NAK szakképzéssel kapcsolatos hatósági feladatkörébe tartozik a duális képzőhelyek nyilvántartásba vétele és ellenőrzése, mely egész évben jelentkező feladat.

2022-ben 53 db nyilvántartásba vételi eljárás és 30 db évközi ellenőrzés valósult meg.

A szakképzési munkaszerződések rendszere

2022. szeptember 1-jétől a tanulmányaikat megkezdő tanulók már az új képzési rendszer szerinti oktatásban vesznek részt. Az ágazati alapoktatást követően, a sikeres ágazati alapvizsga után a tanulók szakirányú oktatása elsősorban – kamarai támogató tevékenység alapján – duális képzőhelyen folyhat, szakképzési munkaszerződés keretében.

A tanuló és a duális képzőhely között létre jött szerződéses jogviszony, új pozícióba helyezi a tanulókat és a képzőket, munkavállalói és munkáltatói szerepbe kerülnek, azonban a szerződés célja a szakképzési feladatok ellátása, elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása-tanulása, szakmai vizsgára történő felkészítés-felkészülés.

Nyilvántartó rendszerünkben (Agrárszaktár) Hajdú-Bihar megye vonatkozásában a gyakorlati képzés folytatására jogosult gazdálkodó szervezetek száma 293.

A hatályos szakképzési munkaszerződéssel rendelkező gazdálkodók száma 53, mely a nyilvántartásban szereplő vállalkozások mintegy 18%-a.

Pályaorientációval összefüggő feladatok megvalósítása

A Kamara pályaorientációs tevékenységének alapvető célja, hogy támogassa a tanulók pályaválasztását, segítse a szakmák közötti eligazodást, valamint segít összhangba hozni az egyéni készségeket, a társadalmi igényekkel és a választott szakmával.

Pályaorientációs napok programsorozat

Az intézmények képzési szerkezetére, valamint az iskolák vezetőjével történt egyeztetésekre támaszkodva 2022-ben a pék, pék-cukrász, hentes és húskészítmény készítő, kertész, gazda; állattenyésztő, növénytermesztő szakmairány, mezőgazdasági gépész, mezőgazdasági technikus, környezetvédelmi technikus szakmákat népszerűsítettük a tanulók körében.

A programsorozaton 250 fő vett részt jellemzően 6-7-8. osztályos általános iskolai tanuló, valamint kísérőik. A részt vevők a megye 12 különböző általános iskolájából érkeztek.

Szakmai vizsgával kapcsolatos feladatok

Az agrárminiszter hatáskörébe tartozó szakmák, részsakmák és szakképesítések tekintetében vizsgafelügyelői névjegyzéket alakítottunk ki, mely évről-évre folyamatosan bővül. A 2022-ben lejelentett 55 db szakmai vizsga mindegyikére sikeresen delegáltunk vizsgafelügyelőt.

A felnőttképzésben szervezett, agrárágazathoz tartozó OKJ-s szakképesítések kapcsán szervezett szakmai vizsgák esetében 45 db komplex szakmai vizsga került lejelentésre, amelyekhez 135 fő vizsgabizottsági tagra tettünk javaslatot.

A Szakma Sztár Fesztivál elsődleges célja a szakképesítések népszerűsítése, bemutatása mellett, hogy támogassa a pályaválasztás előtt álló fiatalokat, utat mutasson a fiatal generáció számára, valamint elősegítse a szakképzésben kiemelkedő tehetségek jövőbeni gondozását.

Ágazati alapvizsgával kapcsolatos feladatok

Az ágazati alapoktatás fogalmát a megújult duális képzési rendszer hozta létre. Az adott ágazathoz tartozó szakmák tekintetében a technikumban az első két tanévben, a szakképző iskolában az első tanévben széles körű ágazati alapismeretekre tesznek szert a tanulók, amelyet az ágazati alapvizsga zár le. Az ágazati alapvizsga vizsgabizottsági elnökét a mezőgazdaság és erdészet, élelmiszeripar, környezetvédelem és vízügy ágazatokban a NAK területileg illetékes igazgatósága delegálja az általunk kialakított névjegyzékről. Megyénkben 23 db vizsgaelnököt delegáltunk, a jogszabályi előírásoknak megfelelő lebonyolítás érdekében.

Szakma Kiváló Tanulója Verseny szervezése

Az Agrárminisztérium a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával együttműködve minden évben meghirdeti a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképesítésekben a Szakma Kiváló Tanulója Versenyt (SZKTV) és az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyt (OSZTV.) Megyénkben 2022. március 2-4. között került megrendezésre a 60. húsupari termékgyártó szakma kiváló tanulója országos verseny, melyre az ország 9 iskolájának 15 tanulója jutott be. A végső döntőn részt vevő 3 versenyző Budapesten, a HUNGEXPO Vásár területén megrendezésre kerülő Szakma Sztár Fesztiválon bizonyíthatta tudását és rátermettségét.

A Kamara támogatásával megyénkből közel 150 fő általános iskolás diák részére szerveztük meg az ingyenes utazás lehetőségét, hogy ellátogathasson erre a kiemelt rendezvényre.

Egyéb hatósági feladatok

- Mezei őrszolgálatok

2020. január 1.-től szintén a NAK hatósági feladatai közé tartozik a mezőőri szolgálatok nyilvántartásba vétele, a mezőőrök szakmai felügyelete, a mezei őrszolgálat és a hegyőrség megalakításához, fenntartásához és működéséhez nyújtandó állami hozzájárulás iránti kérelem elbírálása.

Mezei őrszolgálat **megyénkben 39 településen működik**, az I. negyedéves támogatási időszakban 39 kérelem került elbírálásra, a II. negyedévben 38, a III. negyedéves támogatási időszakban 37 kérelem került elbírálásra. **Átlagosan 98 aktív mezőőr tevékenykedik a megyében.** Az eltérő darabszámú támogatási kérelmek oka, hogy sajnos némely önkormányzat határidőn túl nyújtja be támogatási kérelmét, aminek elfogadására jelenleg a 64/2009. (V.22.) FVM-PM együttes rendelet értelmében nincs lehetőség. Ennek eredményeként néhány esetben jelentősebb támogatási összegtől esnek el az Önkormányzatok.

- Meg nem művelt területek nyilvántartása

2020. január 1.-től bővültek a kamara hatósági feladatai, melynek következtében a NAK vezeti a meg nem művelt földterületek nyilvántartását. Ezzel kapcsolatosan legfőbb feladatunk, hogy pontos adatokat szolgáltatassunk a

Nemzeti Adó- és Vámhivatal számára, aki a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni adó-visszaigénylési jogosultságokat ellenőrzi. 2022. december végéig a NAV összesen közel 1140 alkalommal kérte segítségünket.

- Okmányhitelesítés

Okmányhitelesítéssel kapcsolatos nyilvántartások vezetése, beszerzések kezelése. 2022. évben 344 db származási bizonyítvány/okmány hitelesítése történt meg, ami az előző év azonos időszakához képest minimális mértékű csökkenést mutat.

III. Hajdú-Bihar Vármegye mezőgazdaságának helyzetelemzése – 2021 - 2022.

Hajdú-Bihar megye 6.210,88 km² területével az ország nagy területű megyéi közé tartozik, az ország területének 6,7 %-át foglalja el. A megyében a termőterület nagysága 531,8 ezer ha, a megye legfontosabb természeti erőforrása. Művelési ág szerinti megoszlása a következő.

Művelési ág	Magyarország	Hajdú-Bihar megye
	mértékegység: ezer ha	mértékegység: ezer ha
	2021. jún. 1. adatok (*2019. adatok)	2021. jún. 1. adatok (*2019. adatok)
szántó	4162,9	335,5
gyep	771,3	122,4
gyümölcsös	83,7	1,3
erdő	*1939	*69,9
halastó	*35,2	*6,1
nádas	*34,9	*6,0
konyhakert	2,9	0,2
szőlő	60,2	0

Forrás: KSH, 2022. (*-gal jelölt adatok 2019. évek)

2022. június 1-jén Magyarország területének közel 55%-a, mintegy 5,1 millió hektár volt mezőgazdasági terület. Ennek 82%-a, 4 millió 163 ezer hektár szántóterületként, 15%-a (771 ezer hektár) gyepként hasznosult, a szőlők és a gyümölcsösök együtt a mezőgazdasági terület közel 3%-át borították. A mezőgazdasági terület nagysága 32,0 ezer hektárral nagyobb volt az egy évvel korábbinál.

Az elmúlt években megyénkben a szántóterületek, a gyepterületek és az erdőterületek nagysága a mezőgazdasági területén belül növekedett, csökkent a gyümölcsösök és a konyhakertek területe

1.sz. ábra

A mezőgazdasági terület aránya a teljes területből megyénként, 2022

(Forrás: KSH, 2022.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS

A mezőgazdasági terület a termőhelyi adottságokhoz igazodva az Alföldön összpontosul. Az összes mezőgazdasági terület 9,1%-a Bács-Kiskun, 9,0%-a Hajdú-Bihar, 8,6%-a Békés, 8,5%-a Jász-Nagykun-

Szolnok megyében található. Békés megyében a legnagyobb a mezőgazdasági terület összes területen belüli aránya (78%), ezt követi Jász-Nagykun-Szolnok megye (77%), valamint Hajdú-Bihar megye (74%).

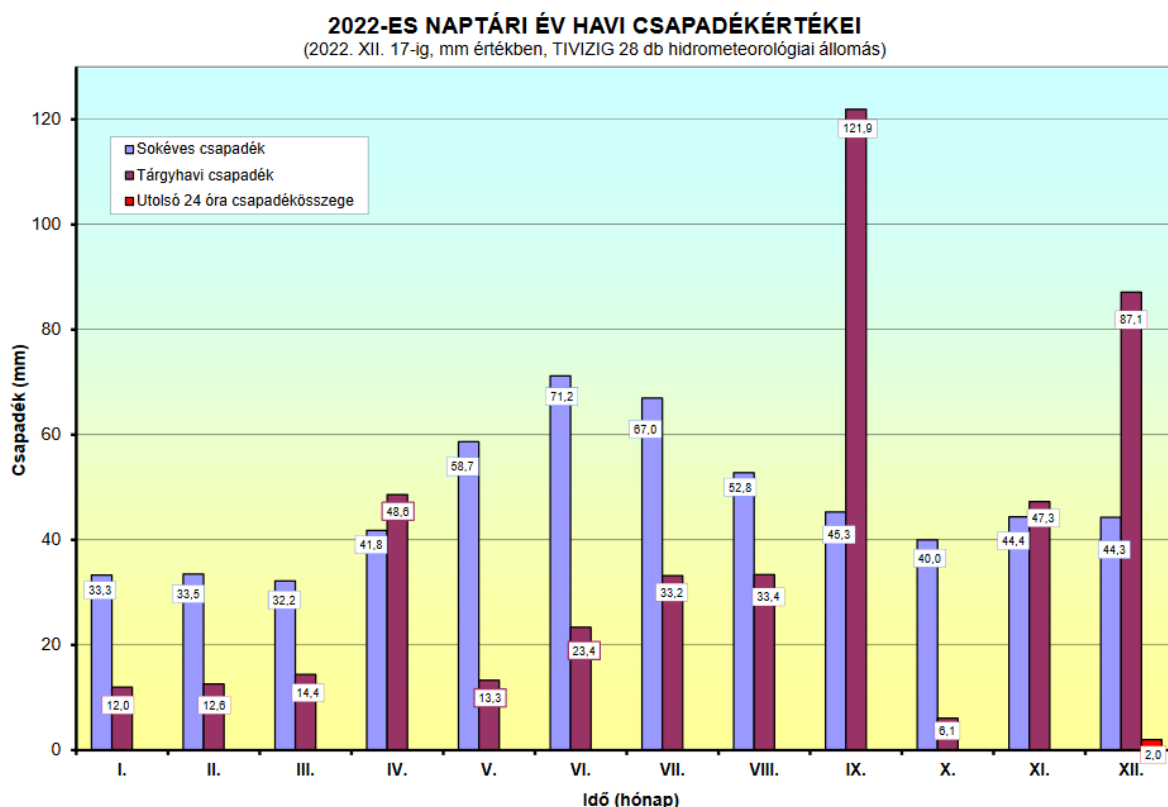
Hazánkban, valamint megyénkben is a szántóterület legnagyobb részén gabonaféléket termesztenek.

Megnevezés	Magyarország	Hajdú-Bihar megye
Vetésterület - szántó	4 millió 162,9 ezer ha	335,5 ezer ha
Gabonafélék vetésterülete	46,0 %	50,4 %
Napraforgó vetésterülete	17,6 %	19,6 %

TÖRTÉNELMI MÉRTÉKŰ ASZÁLY 2022-BEN

Az elmúlt másfél évben rendkívül aszályos volt az időjárás Magyarországon. 2021. júniusa és 2022. júniusa között az Alföldön összességében a szokásos csapadékmennyiségnek alig a fele esett. A csapadékhiány az Alföld középső és tiszántúli részein volt a legjelentősebb; Békés, Csongrád-Csanád és Hajdú-Bihar az a három megye, ahol 70 éve nem látott mértékű károkat okozott az aszály.

A talajoknak sajnos nem csak a felszín közeli része volt rendkívül száraz, hanem a teljes felső egy méteres talajréteg is alig tartalmazott nedvességet. A 2021-2022-re forduló tél folyamán, illetve 2022. év tavaszán sem töltődtek fel a talajok, 200-300 mm csapadékhiány keletkezett a talajokban. Az Agrárminiszter az ország teljes területére aszályhelyzetet hirdetett ki.

A legsúlyosabb aszályhelyzet az ország keleti felében alakult ki, a gazdaságok jelentős részében csökkent termésű nyári gabonatermés, a napraforgó esetében féltermés termett, a kukoricakultúrákat jelentős területen a teljes megsemmisülés sújtotta.

A kukorica vetésterületének 57 %-án az állomány lényegében nem hozott termést; a gazdák jó része kármentésként besilózta vagy betárcsázta a kukoricatábláit. Az öntözött területek egy részén azonban a rendszeres öntözés és ráfordítás sem hozta a várt eredményt, mivel a légköri aszály mértéke akkora volt, hogy a csövek nem termékenyültek megfelelően.

A termények %-os termés kiesése az előző évihez képest:

Megnevezés	Országosan a kiesés %-a	Hajdú-Bihar megyében a kiesés %-a
Őszi búza	-20 %	-54 %
Napraforgó	-44 %	-40 %
Kukorica	-59 %	-71 %

Forrás: NAK 2022.

Az alábbi mezőgazdasági termékekre jogszabályba foglalt hatósági ár elrendelését tette szükségessé az Európát sújtó aszály és az orosz-ukrán háborús helyzet által kialakult gazdasági környezet. Az alábbi termékek fogyasztói árának drasztikus emelkedése az alábbi mértékűek voltak:

- liszt: +27 %
- étolaj: +42 %
- 2,8 %-os tej: +80 %
- húsok: +42 %

A háborús helyzetre tekintettel 2022-ben az élelmiszerbiztonság érdekében az EU a termelők részére engedélyezte a pihentetett területeken történő termelést az alábbi előnyös rendelkezések mellett:

1. A 2022. gazdálkodási évben a korábbi szabályokkal ellentétben lehetőség nyílt a parlagon hagyott területeket élelmiszer- és takarmánytermesztési céllal szántóföldi növénykultúrával bevetni, és ezeket a táblákat EFA elemként megjelölni. (Derogáció)
2. 2022. évben az egységes kérelemben a diverzifikáció tekintetében a derogáció okán vetett növénykultúra parlag EFA elemként és diverzifikációs parlagként került beszámításra a zöldítés jogcímében.

Országos és Hajdú-Bihar megye növénytermesztési részletes adatai:

A vetésszerkezetben

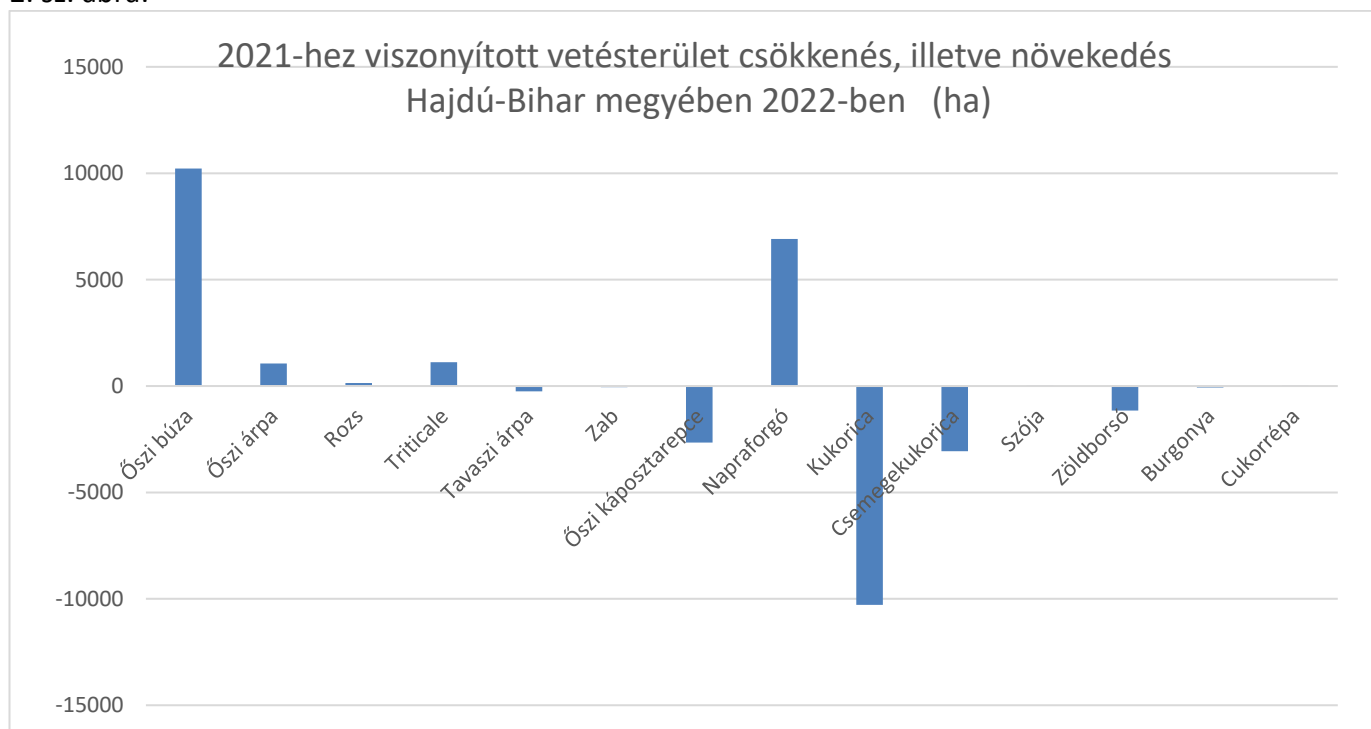
- mind országosan, mind a megyében az őszi búza, az őszi árpa, a rozs, a napraforgó és a cukorrépa vetésterülete nőtt
- csökkent azonban a csemegekukorica, a takarmánykukorica, az őszi káposztarepce, a burgonya, a zöldborsó és egyes kisebb vetésterületű kalászos gabonák területe
- hazánk legjelentősebb csemegekukorica és zöldborsó területét adta a megye, mely évek óta csökkenő arányt mutat, de még mindig nagyon jelentős

Főbb növények országos és megyei vetésterületének összehasonlítása

Megnevezés	Országos vetésterület		Növekedés vagy csökkenés	Hajdú-Bihar vetésterület		Növekedés vagy csökkenés	Megyei vetésterület az országos terület %-ában
			2021-hez képest			2021-hez képest	
	2022 (ha)	2021 (ha)	(ha)	2022 (ha)	2021 (ha)	(ha)	(%)
Őszi búza	932171	894080	38091	58121	47899	10222	6,2
Őszi árpa	312730	261074	51656	11223	10170	1053	3,6
Rozs	32417	27599	4818	1212	1067	145	3,7
Triticale	67031	72169	-5138	4544	3430	1114	6,8
Tavaszi árpa	20562	27576	-7014	274	526	-252	1,3
Zab	20612	22395	-1783	1306	1353	-47	6,3
Őszi káposztarepce	205568	233252	-27684	2496	5157	-2661	1,2
Napraforgó	689774	655564	34210	65799	58882	6917	9,5
Kukorica	941603	1005267	-63664	90969	101257	-10288	9,7
Csemegekukorica	27336	29239	-1903	10363	13421	-3058	37,9
Szója	67636	62957	4679	581	569	12	0,9
Zöldborsó	17971	20105	-2134	4132	5281	-1149	23,0
Burgonya	6407	7126	-719	193	262	-69	3,0
Cukorrépa	9741	7269	2472	400	384	16	4,1

Forrás: NAK 2022.

2. sz. ábra:

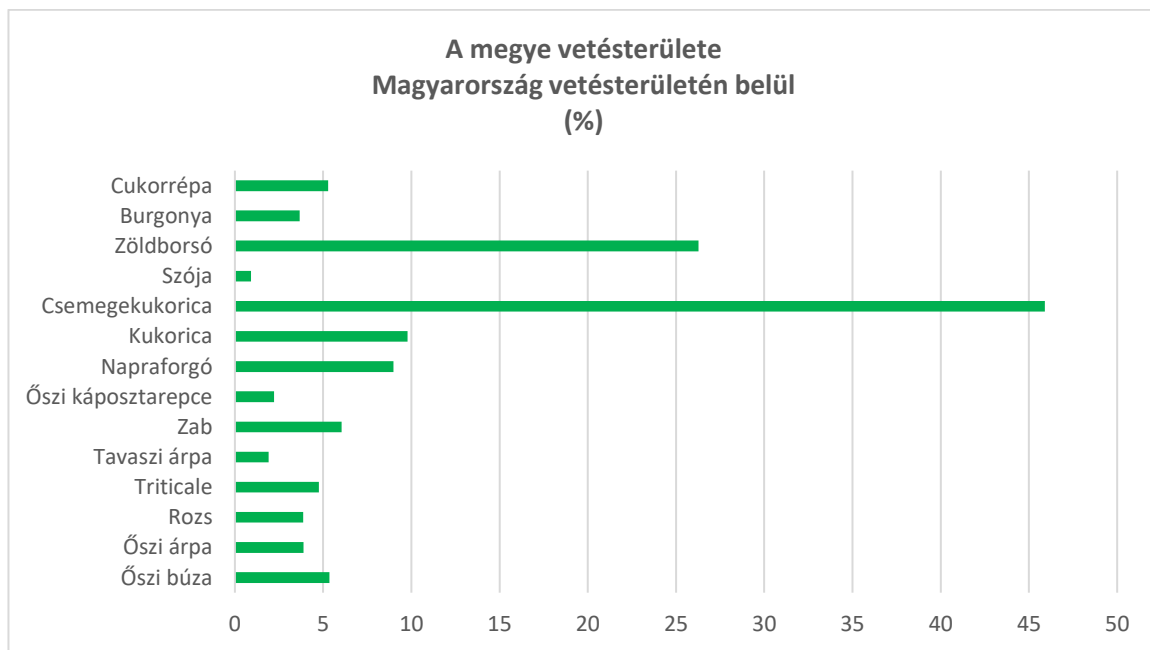

Megyei vetésszerkezet 2016-2022. között (főbb növénykultúrák)

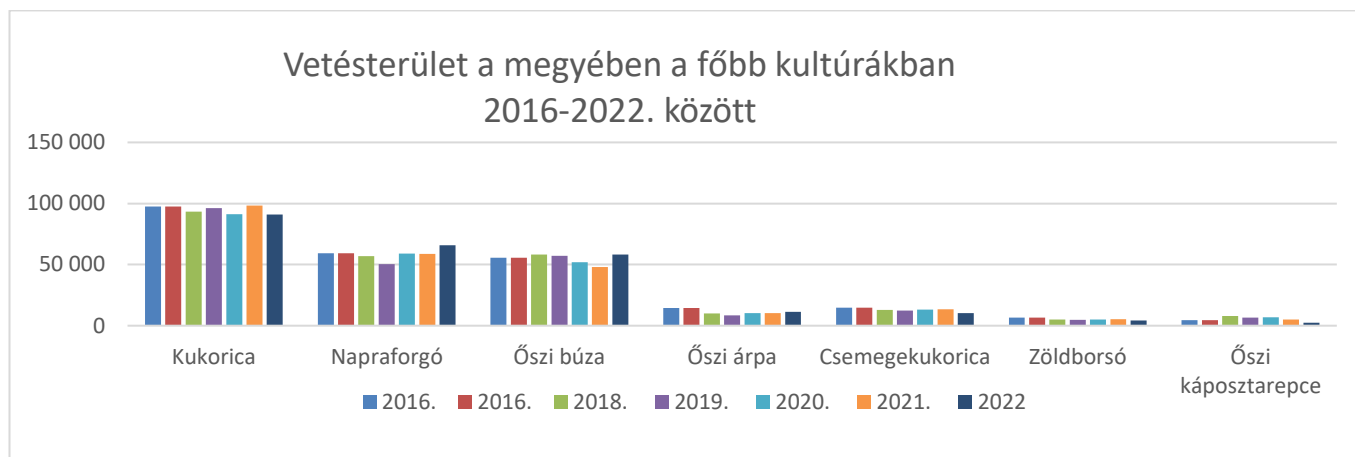
Növényfaj	2022. (ha)	2021. (ha)	2020. (ha)	2019. (ha)	2018. (ha)	2017. (ha)	2016. (ha)
Kukorica	90 969	98 349	91 182	96 183	93 274	96 970	97 599
Napraforgó	65 799	58 882	59 046	50 359	56 868	62 970	59 347
Őszi búza	58 121	47 889	51 871	57 255	58 202	51 251	55 600
Őszi árpa	11 223	10 170	10 196	8 507	9 936	14 944	14 440
Csemegekukorica	10 363	13 421	13 200	12 346	12 910	15 940	14 716
Silókukorica	4 811	5 006	5 240	4 970	5 721	6 577	6 500
Triticale	4 544	3 430	4 784	5 095	4 767	6 577	6 897
Zöldborsó	4 132	5 281	4 943	4 660	4 946	6 030	6 696
Őszi káposztarepce	2 496	5 157	6 957	6 730	7 846	5 078	4 400
Zab	1 306	1 353	1 394	980	1 505	2 200	2 196
Rozs	1 212	1 067	1 200	1 127	1 310	1 418	1 396
Szója	581	569	657	809	853	720	735
Cukorrépa	400	384	649	779	1 148	1 460	1 539
Tavaszi árpa	274	526	472	662	328	1 525	481
Burgonya	193	262	345	244	318	490	411
Magborsó	131	168	160	323	407	470	601

Forrás: NAK 2022.

3.sz. ábra

4.sz. ábra

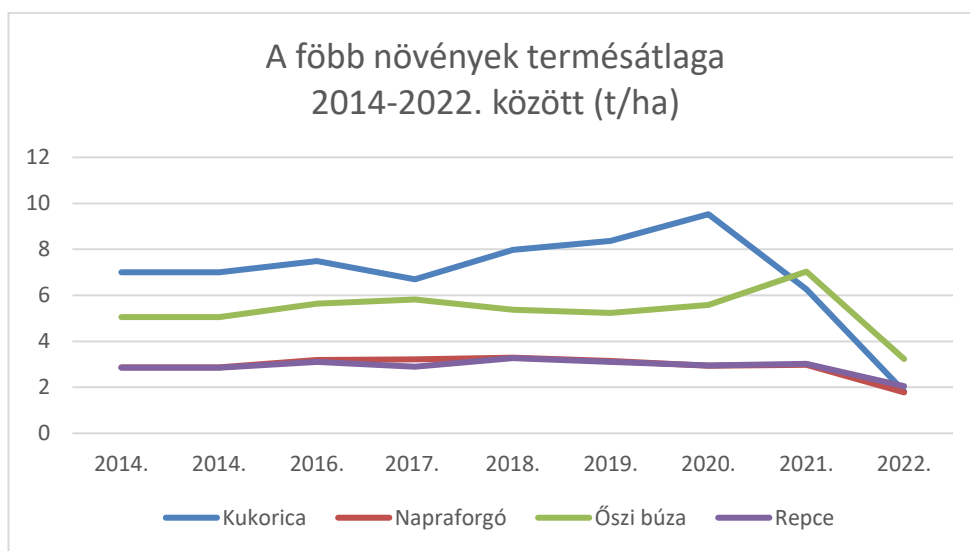

Főbb növénykultúrák termésátlagai 2022-ben

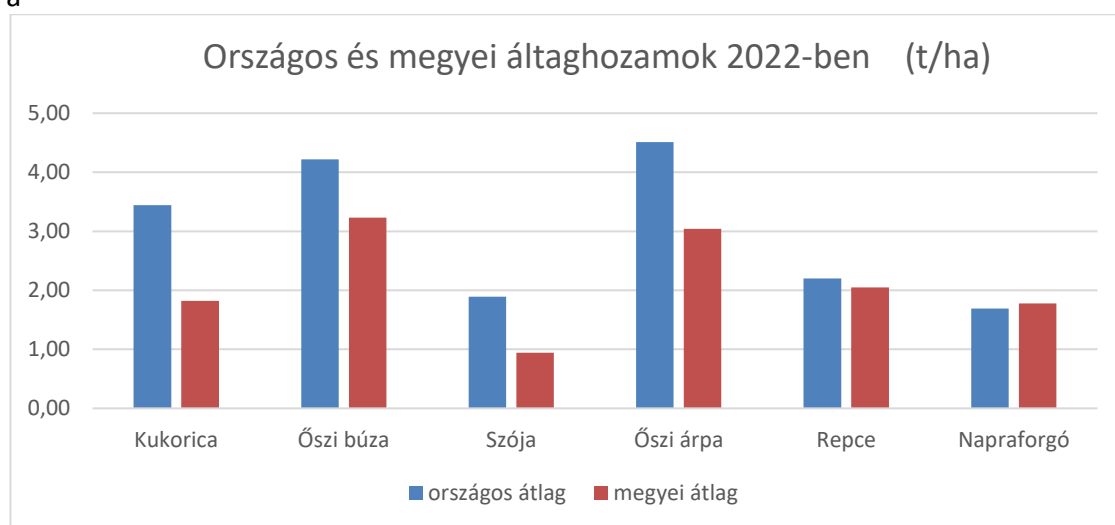
Növényfaj	ORSZÁGOS HOZAMOK	HAJDÚ-BIHAR MEGYEI EREDMÉNYEK 2014-2022.									
		2022.	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.
		(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)	(t/ha)
Kukorica	3,44	1,82	6,04	9,53	8,36	7,98	6,7	7,49	6,21	7	
Napraforgó	1,69	1,78	2,60	2,94	3,15	3,29	3,22	3,19	3,39	2,87	
Őszi búza	4,22	3,23	5,91	5,58	5,24	5,38	5,82	5,64	5,16	5,05	
Őszi árpa	4,51	3,04	6,44	6,03	5,41	4,62	5,1	5,36	5,13	4,53	
Triticale	3,23	2,55	4,45	5,58	4,35	4,39	4,71	4,76	4,43	4,78	
Repce	2,20	2,05	2,73	2,95	3,1	3,27	2,9	3,11	2,47	2,85	
Zab	2,17	1,69	3,23	3,18	2,89	2,95	3,81	3,2	3,42	2,92	
Rozs	2,90	2,24	3,18	3,60	3,12	3,1	3,11	3,2	3,06	2,34	
Cukorrépa	48,35	73,00	53,92	67,25	68,36	64,8	67	67,96	60,66	65	
Szója	1,89	0,94	2,66	2,90	2,56	2,61	2,63	2,72	1,47	3,09	
Tavaszi árpa	3,86	2,30	4,45	4,54	3,82	3,73	4,45	4,04	4,07	3,9	
Burgonya	22,26	18,59	25,00	26,40	23,95	22,1	26	24,89	22,53	30,41	

Forrás: NAK 2022.

5.sz. ábra

6.sz. ábra

Az országos átlaghozamok megyénkben az elmúlt években, sőt évtizedekben általában rendre meghaladták az országos adatokat. A 2022. évi aszály az Alföldi megyékben – így Hajdú-Bihar megyében is - a növénykultúrákban sorra jelentősen csökkent termésátlagokat, vagy teljes megsemmisülést eredményezett.

Kertészeti ágazat

Főbb kertészeti kultúrák vetésterülete a megyében

főbb zöldségkultúrák	Vetésterület (ha)				
	2022	2021	2019	2018	2017
Csemegekukorica	10 363	13 421	12 346	12 910	15 940
Zöldborsó	4 132	5 281	4 660	4 946	6 500
Torma	1 175	1 259	1 215	572	1 148
Zöldbab	188	330	409	654	700
Zöldpaprika	118	140	156	154	260
Görögdinnye	135	139	311	209	250
Paradicsom	93	93	91	77	82
Karfiol	23	16	15	15	25

A csemegekukorica és zöldborsó termesztés tekintetében évekig az ország legjelentősebb megyéje volt; 73 %, illetve 24 %-os területadattal. Az idén ezek az arányok a csemegekukorica esetében már csak 37,9%, a borsóé 23%.

A 2019-től a torma 3 éve stabilizálódni látszik, a görögdinnye területe azonban a 2020-as piaci nehézségek, értékesítési gondok miatt jelentősen lecsökkent 2021-ben, és azon a szinten is maradt ez évben.

A megye gyümölcs ültetvényei

Gyümölcs növényfajok	2022. (ha)	2021. (ha)	2018. (ha)	Főbb termesztési kistérség a megyében
Alma	376	370	416	Debrecen, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Nyíracsaád, Hajdúsámson, Hajdúhadház
Meggy	541	542	532	Hajdúdorog, Hajdúhadház, Debrecen, Derecske, Hajdúböszörmény, Téglás, Nagyrábé
Szilva	74	84	94	Hajdúnánás, Nyíradony, Nyíracsaád, Debrecen, Egyek, Hajdúdorog,
Őszibarack	29	33	40	Debrecen, Hajdúböszörmény, Nyíradony
Dió	39	35	47	Debrecen, Derecske, Hajdúböszörmény, Hajdúszoboszló
Kajsziarack	11	18	22	Hajdúdorog, Hajdúhadház, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Püspökladány
Cseresznye	19	22	21	Hajdúnánás, Debrecen, Téglás
Körte	14	12	11	Debrecen, Hajdúnánás, Nyíradony, Nagyrábé
Mogyoró	11	12	12	Komádi
Földieper	7	9	6	Derecske, Sáránd, Hajdúhadház, Hajdúdorog
Homoktövis	14	14	112	Berettyóújfalu, Debrecen
Málna	3	6	10	Sáránd, Hajdúhadház, Fülöp
Máratövis	1	1	1	Balmazújváros
Birs	14	13	10	Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Hajdúdorog
Ribiszke	2	1	2	Hajdúböszörmény, Nyíradony
Nektarin	1	2	2	Hajdúböszörmény, Bocskai kert
Vegyes gyümölcsös	60	54	50	Debrecen, Hajdúböszörmény, Hajdúbagos, Mezőpeterd, Balmazújváros, Nyíradony, Hajdúhadház, Kaba, Püspökladány

Forrás: NAK 2021.

Néhány gyümölcs terméshozama (t/ha)

Megnevezés	2022.	2021.	2020.
Görögdinnye	15,00	18,00	10,69
Földieper	8,00	8,38	6,00
Kajszibarack	3,50	0 (lefagyott)	0,20 (lefagyott)
Őszibarack	6,50	5,00	3,50
Meggy	6,00	8,80	7,20
Cseresznye	5,00	10,20	4,00
Alma	14,17	13,43	8,22

Forrás: NAK, 2022.

A gyümölcsültetvényekben a gyümölcsök mennyiségével nem volt gond, a tavaszi fagy nem okozott benne kárt, de a vízhiányos állapot, a légköri aszály és a hőstressz miatt a termések kicsik maradtak, emiatt nem voltak jól eladhatók.

Jó évet az őszibarack és a kajszibarack zárt, tavaszi fagyok idén nem voltak jellemzőek és a kereslet is nagy volt a barack iránt.

A cseresznye és a szilva közepes termést hozott, az alma és a körte ültetvényekben azonban az aszály nagy károkat okozott. Almából az utóbbi 20-30év legrosszabb termése született.

A gyümölcsültetvényekkel további gond, hogy az talajok kiszáradása már olyan mértéket öltött az aszályban, hogy nem csak a gyümölcs kinevelése károsodott, hanem maguk a fák is veszélyben kerültek. Főleg a fiatalabb ültetvények esetében 5-10 %-os fapusztulás is előfordult.

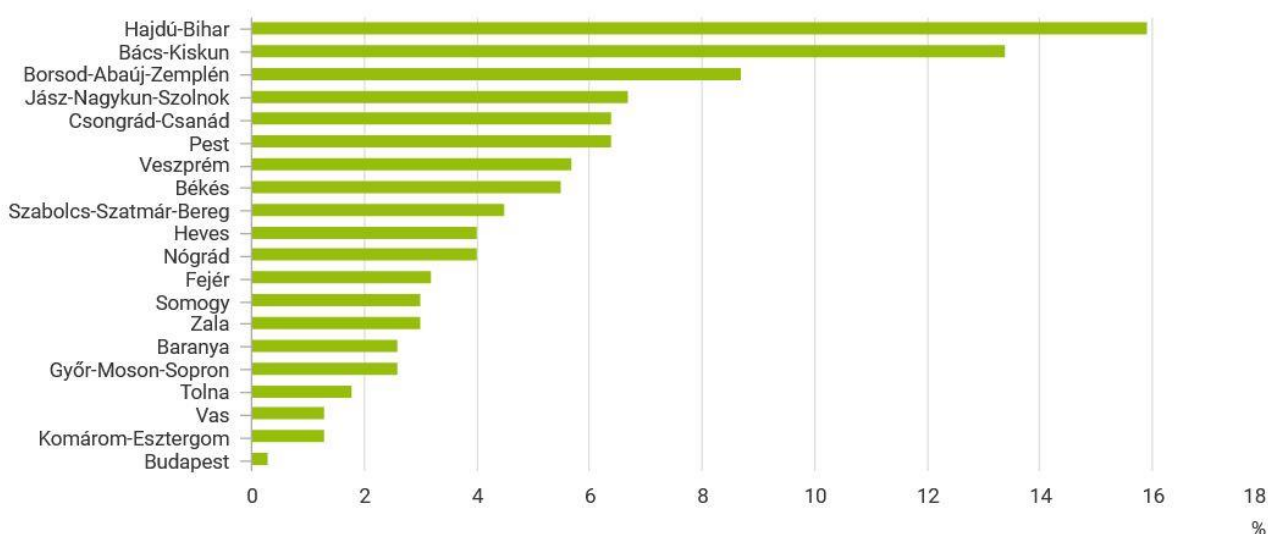
Az energiaárak robbanása miatt a gombaszektor és a konzervipar szenved jelentősen.

Gyepgazdálkodás

Az ország mezőgazdasági területének 15%-a gyepterület, amelynek többségét legeltetéssel hasznosítják a gazdálkodók, ami a kérődző állatok leggazdaságosabb takarmányozási módja. Éppen ezért az összes gyepterület közel 30%-a (225,6 ezer hektár) két alföldi, legelőterületeket igénylő állatfajok tartására berendezkedett megyénkben, Bács-Kiskunban és **Hajdú-Biharban** található. Számottevő nagyságú gyepek vannak ezen kívül természetvédelmi oltalom alatt álló területeken, például a Kiskunsági és a **Hortobágyi Nemzeti Parkban**, ahol a hagyományos állattartás támogatása kiemelt szerepet kap.

7.sz. ábra

Az ország gyepterületének megyénkénti megoszlása, 2022

Ökológiai gazdálkodás

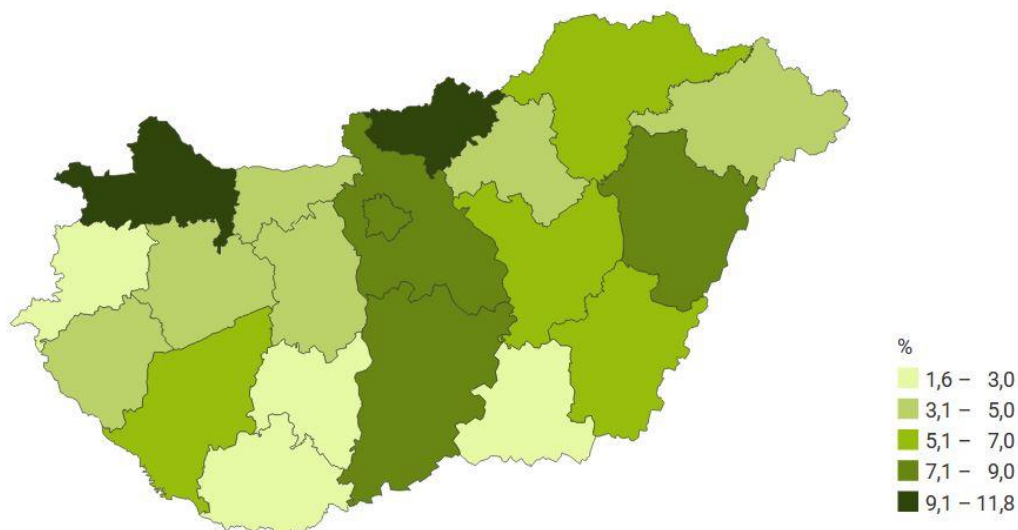
Az Európai Parlament 2021 októberében fogadta el a Termőföldtől az asztalig stratégiát, melynek egyik eleme, hogy az ökológiai gazdálkodásba bevont területek aránya 2030-ra érje el a teljes mezőgazdasági terület 25%-át. Magyarországon 5129-en foglalkoztak biogazdálkodással, az átállási és az ökológiai terület együttes nagysága megközelítette a 294 ezer hektárt, ami a **mezőgazdasági terület 5,8%-a**.

Hazánk legnagyobb organikus művelésű területei erős korrelációt mutatnak az adott megye teljes mezőgazdasági területének nagyságával. Mind a mezőgazdasági terület, mind az ökoterület az Alföldön a legkiterjedtebb. **A legnagyobb bioművelésű terület Hajdú-Bihar megyében található (40 486 hektár),** ezt követi Bács-Kiskun (37 092 hektár) és Békés megye (27 668 hektár).

A három legnagyobb organikus területtel rendelkező megyében a mezőgazdasági területből való részesedés a következő: **Hajdú-Bihar 8,8%, Bács-Kiskun 8,2%, Békés megye 6,3%.**

8.sz. ábra

A biogazdálkodásba bevont területek mezőgazdasági területen belüli aránya megyénként, 2021

Néhány növénykultúra felvásárlási árának alakulása 2022-ben

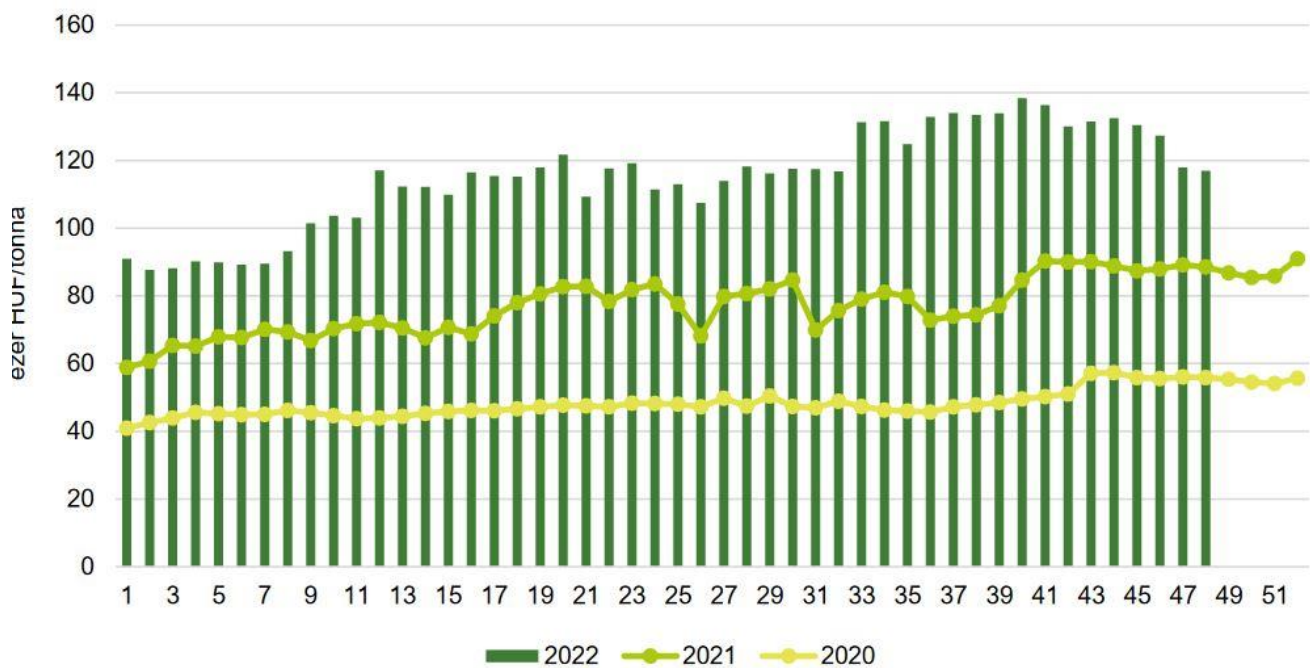
9.sz. ábra

ábra: **Az étkezési búza heti termelői ára Magyarországon (2020–2022)**

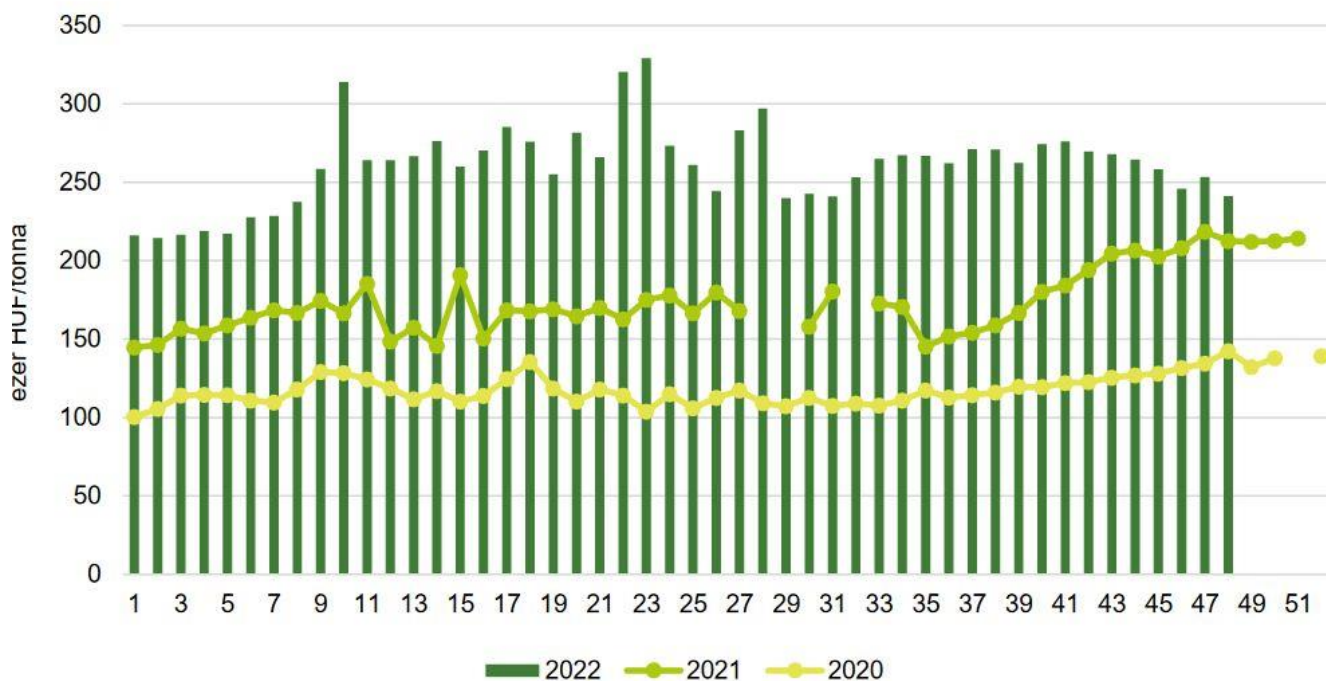

10.sz. ábra

ábra: **A takarmánykukorica heti termelői ára Magyarországon (2020–2022)**

ábra: **A napraforgómag heti termelői ára Magyarországon (2020–2022)**

ÁLLATTENYÉSZTÉS

A megye súlya az ország állatállomány létszámában és az állattenyésztéshez kapcsolódó agrártermékek (takarmánynövények, állati termékek) előállításában is kiemelkedő.

Az ország állatállományának jelentős hányadát tartják a gazdálkodók megyénkben (fajonként eltérő %-ban; az országos állomány 7-22 %-át.)

A történelmi mértékű aszály, és az orosz-ukrán háború okozta helyzet rendkívüli körülményeket teremtett az állattenyésztők számára.

A takarmányok hiánya, a takarmányok akár háromszorosára megnövekedett ára, és a megnövekedett energiaárak miatt az állományok csökkenését prognosztizálják:

- tejtermelő szarvasmarha állományban: 2-3 %
- sertés állományban: 8-10 %
- baromfi állományokban: 10-12%

Az alábbi mértékű energia költségnövekedés mutatható ki a fajlagos mutatókban:

- 1 liter tej előállításában: 20-30 Ft/l
- 1 kg serteshús előállításában: 80 Ft/kg
- 1 kg baromfihús előállításában: 110-120 Ft/kg

Hajdú-Bihar megye állatállománya 2020- 2021.

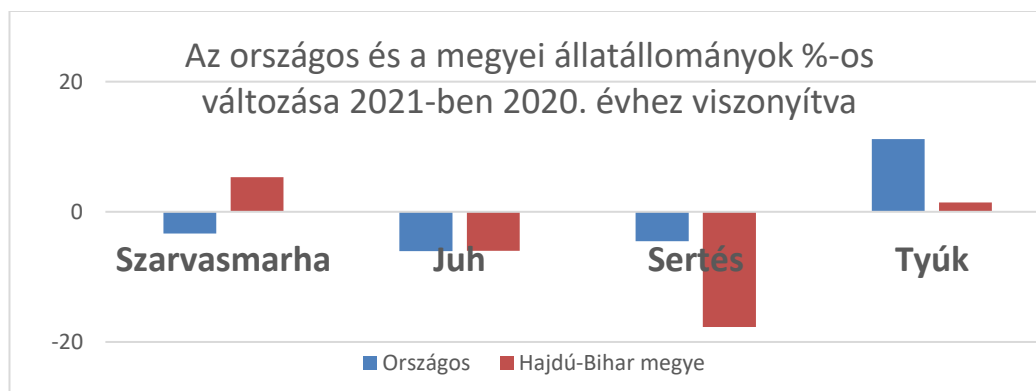
Állatfaj	Országos állomány			Hajdú-Bihar megye állománya			Megyei állomány az országoshoz viszonyítva
	(ezer db)		Előző évihez képest növekedés vagy csökkenés	(ezer db)		Előző évihez képest növekedés vagy csökkenés	
	2020	2021	%	2020	2021	%	
Szarvasmarha	933	902	-3,32	109,2	115	5,30%	12,7
ebből tehén	414	420	1,45%	tejhasznú: 27,8 húshasznú: 39,9	tejhasznú: 27,5 húshasznú: 38,7	-1,08% -3,01%	14,3
ebből hízott bika	86,6	96	10,85%	7,6	7,8	2,63%	8,1
Juh	944	887	-6,04%	210,5	197,9	-5,98%	22,3
ebből anyajuh	754	720	-4,51%	175,5	162	-7,69%	22,5
Sertés	2850	2726	-4,35%	394,6	324,8	-17,69	11,9
ebből anyakoca	164	157	-4,27%	24	19,2	-20%	12,2
Baromfi (tyúk)	28887,9	32114	11,17%	2240	2271,6	1,41%	7,07

Forrás: KSH 2021.dec.1

A 2021. dec. 1-i adatok tükrében megállapítható, hogy a szarvasmarha állomány az, amely a megyében növekedést mutat az országos összállomány csökkenése ellenére. A juhállományban 6 % körüli csökkenés látszik mind országosa, mind megyénkben.

A megyei sertésállomány azonban drasztikusan csökkent – közel 18 %-kal – míg az ország állománya csak 4,35 % minuszt mutat. A baromfiállomány országosan jelentősen növekedett, megyénkben a növekedés szerény.

12.sz. ábra

2022-ben, amikor a szántóföldi növénytermesztést ilyen példátlan aszály sújotta, a takarmányok hiánya és a hiány okozta magas ára az állattenyésztésben kivédhetetlen helyzetet teremtett.

A felsült takarmánytermő területeken az évi 3-4-szeri kaszálás helyett általában egy kaszálást lehetett végezni, így réti széna nincs vagy rossz minőségű, lucerna széna sincs elegendő. Az új telepítésű lucernák vagy kipusztultak, vagy nagyon elgyomosodtak.

A legelők teljesen felsültek már júniusban, juh legeltetésre sem voltak alkalmasak. Egyes területeken az újasarjadzás is kétséges volt. A szokásos 50-60 db hektáronkénti bála helyett 15-18 bála volt betakarítható. A legelő állatokat hazahajtották, mert nem volt mit enniük a legelőkön. A tömegtakarmányokat fogyasztó állatokat tartók nyáron a télire betárazott takarmányt kezdték el etetni. Az állattenyésztők nem tudják hosszú távon drága tömegtakarmánnyal és abrakkal etetni az állományokat. Még a nagy gazdaságok sem tudták megtermelni a takarmányigényüket. A helyzet 2022-ben drasztikus állománycsökkenést indított el.

Az állatállományok létszáma 2013-2021. között

Állatfaj (ezer db)		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
szarvas -marha	Hajdú-Bihar	93,1	96,5	102,8	105,3	104,6	102,4	105,5	109,2	115
	Ország összesen	782,4	802,1	820,5	852,2	864	880	892,8	933	902
sertés	Hajdú-Bihar	469,2	412,1	384,1	373,6	347,2	386,3	369,9	394,5	324,8
	Ország összesen	2 891,30	3 135,50	3 124,40	2 907,10	2 806,60	2859	2839,8	2850	2726
juh	Hajdú-Bihar	241,1	228,9	236,9	235,6	246,4	243,5	245,2	210,5	197,9
	Ország összesen	1 213,80	1 185,00	1 189,70	1 140,60	1 177,20	1163,7	1116,0	944	884
tyúk	Hajdú-Bihar	3 760,20	3 440,60	3 978,10	4658,8	5356,2	5682,5	5995,5	2240	2271,6
	Ország összesen	30 521,10	32 431,90	32 027,00	29474,4	35542,8	34769,0	35051,3	28887,9	32114,4

Forrás: KSH 2021.dec.1.

SZARVASMARHA ÁGAZAT

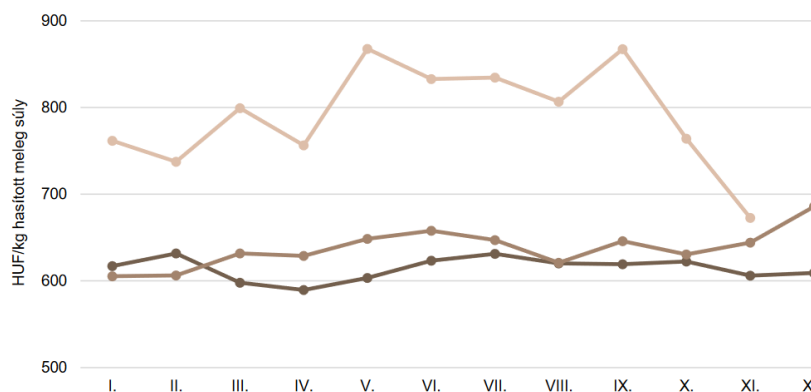
A 10 éve tartó folyamatos húsmarha állománynövekedés 2022-ben megtorpant, az állomány létszáma csökkent. A legelők kiszáradása miatt a marhatartók kiegészítő takarmányozást volt kénytelenek alkalmazni, mely jelentős költségnövekedéssel járt.

A KSH adatai alapján Magyarország élőmarha-exportja 3 százalékkal csökkent, míg élőmarha-importja 5 %-kal nőtt 2022. január–augusztusában 2021. azonos időszakához képest. A marhahúsexport mennyisége 21 %-kal csökkent, ugyanakkor értéke 20 %-kal nőtt.

A fiatal bika termelői ára 2022 január–októberében 17, a vágóüszőé 16, a vágótehéné 29 százalékkal emelkedett 2021 azonos időszakának átlagárához viszonyítva.

12.sz. ábra

ábra: A vágómarha havi termelői ára Magyarországon (2020–2022)

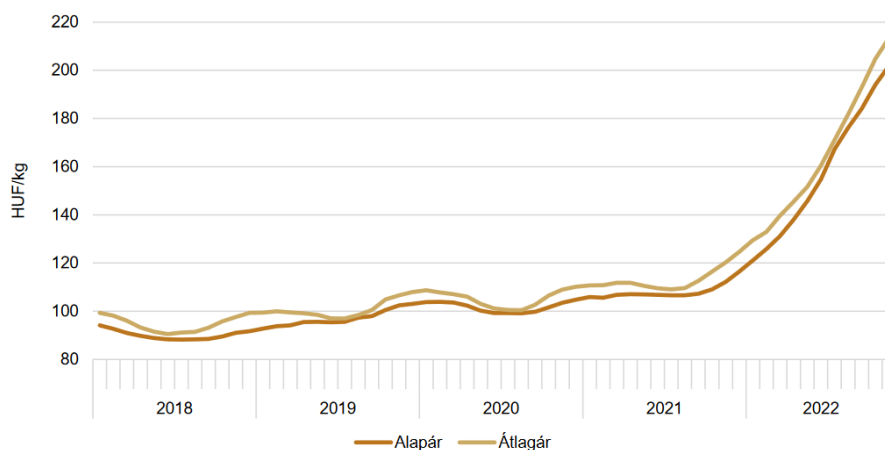
Forrás: AKI

Jelenleg az állattenyésztő ágazatok közül a tejtermelő szarvasmarha ágazat van a legkedvezőbb helyzetben. A tej hazai felvásárlási ára a tavalyi 100 Ft/liter körüli árról indulva 2022 novemberében elérte a 213,41 Ft/kg-ot, amely 77,5%-kal múlja felül az egy évvel korábbi árat. A Kormány 2022-ben a 2,8 %-os friss tejre hatósági árat rendelt el.

A takarmányok hiánya, és az energiaárak emelkedése miatt 1 liter tej előállításának költségéből 20-30 Ft az energiaár növekedése. A 2022-ben kialakult helyzet miatt országosan a tejelő állomány 2-3 %-os csökkenését prognosztizálják.

13.sz. ábra

ábra: A nyerstej országos havi termelői alap- és átlagára^{a)} Magyarországon (2018–2022)

Forrás : AKI

SERTÉS ÁGAZAT

2021-ben országosan bő 4%-kal esett vissza a sertés és ezen belül a kocaállomány, míg megyénkben jelentősebben; kb. 12%-kal mind a hízó, mind a koca létszám.

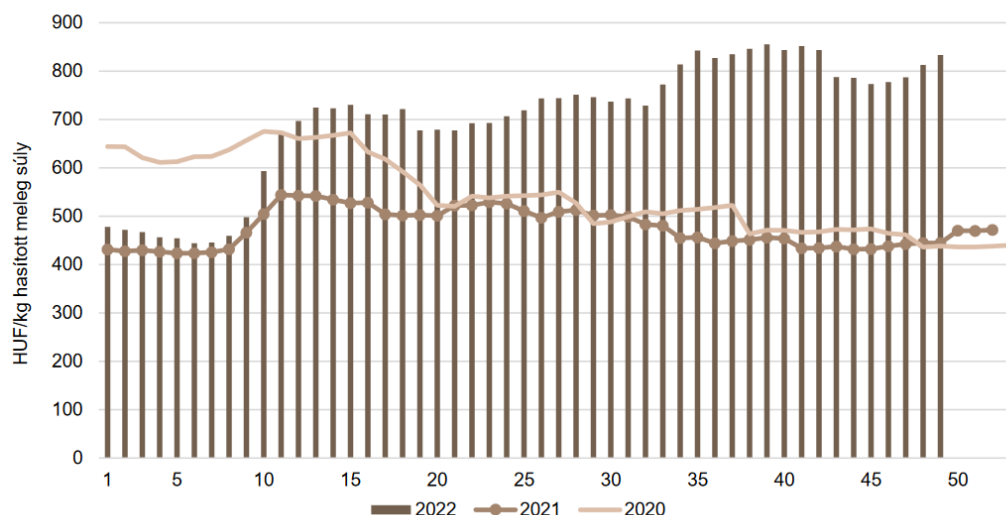
Az ország élősertés-kivitele 6 %-kal nőtt (25,78 ezer tonna) 2022. január–szeptemberében a 2021. január–szeptemberi mennyiséghez viszonyítva, míg az élősertés-behozatala 8 %-kal (49,52 ezer tonnára) csökkent.

A sertés felvásárlási árai az utóbbi két évben szélsőségesen alakultak. A kisebb termelők a drasztikus költségnövekedés miatt veszteséget könyveltek el. A nagyobb állományokat tartók 2022. év végére jutottak jövedelmező bevételhez. Az európai sertésállomány csökkenése Magyarországnak kedvező lehet, mert országunk jelentős sertésexporttal rendelkezik.

A hazai termelésű vágósertés termelői ára áfa és szállítási költség nélkül 781 Ft/kg hasított meleg súly volt 2022 novemberében, ami 79 %-os emelkedést jelentett az egy évvel korábbi átlagárhoz képest. A darabolt serteshús (karaj, tarja, comb) feldolgozó értékesítési ára 78 %-kal volt magasabb ugyanebben az összehasonlításban.

14.sz. ábra

14.sz. ábra: A hazai termelésből származó vágósertés^{a)} heti termelői ára Magyarországon (2020–2022)

Forrás: AKI

JUH ÁGAZAT

2020. december 1-jén a juhállomány 944 ezer, az anyajuhoké 754 ezer volt, egy évvel később a juhállományban országosan és a megyében is 6 % körüli csökkenés következett be, az anyajuh állományokban ezen belül az országban 4,51 %, míg a megyében több; 7,69 %.

Ezzel a juhállomány az utóbbi két évtizedes mélypontjára süllyedt. Az ország állományát a 22%-a továbbra is Hajdú-Bihar megyében tartják.

Az utóbbi két évben a bárányok átvételi ára 20-30 %-ot emelkedett. További örömdetes tény, hogy a magyar bárányok a kiváló minőségük miatt szerte Európában kiemelten keresett termékek, és Európában a magyar bárányok átvételi ára a legmagasabb. Az árnövekedés bizakodással töltötte el a juhtartókat, azonban az idei aszályos, takarmányhiányos évben az állományok kiegészítő takarmányozási költségei az átvételi ár növekedését felemésztette.

A vágóbárányok átvételi árának alakulása az elmúlt egy évben (Ft/kg):

Megnevezés	2021 nov.	2022. nov.	Árnövekedés
Könnyű bárány	1624	1879	16%
Nehéz bárány	1536	1687	10%

Forrás: AKI

BAROMFI ÁGAZAT

Az energia költsége a baromfi előállításban a legmagasabb az 1 kg-ra eső önköltségek tekintetében. A megemelkedett költségek mellett az Európában még mindig jelen lévő madárinfluenza is tovább ront az ágazat helyzetén.

A tyúkok száma 2021. december 1-jén országosan 32,1 millió volt, amely egy év alatt 11,17%-kal emelkedett. 2022-ben évközben a csirkemellre, far-háttra, valamint év végén az étkezési tojásra a kormány hatósági árat rendelt el.

Az AKI adatai szerint Magyarországon a ketreces tartásból származó étkezési tojás 2021-hez képest 2022. első 49 hetében az M-L mértű ketreces és mélyalmos tojások csomagolóhelyi ára 48-64 % százalékkal növekedtek.

Az étkezési tojás darabonkénti felvásárlási ára (mely 2020-ban még 20 Forint volt) 2022-ben a következőképpen alakult:

15.sz. ábra

Forrás: Baromfi Terméktanács

2020-ban a madárinfluenza járvány okozta visszaesést a kormány támogatásokkal igyekezett kompenzálni, melyek a következők voltak 2021-2022-ben:

- Az egyes állatbetegségek és zoonózisok felszámolására, az ellenük való védekezés nemzeti program (szalmonellózis és madárinfluenza)
- Telephely-fejlesztési támogatások
- Génmegőrzéssel kapcsolatos támogatások
- Étkezési tojást termelő tyúkállományok, tenyészbaromfi fajok állattjóléti támogatása

A baromfiállomány létszámok 2020-hoz képest 2021-ben az alábbi eredménnyel változtak

Évek/Bfi faj	tyúk	lúd	kacsa	pulyka
--------------	------	-----	-------	--------

	(millió db)			
2020	28,88	0,798	2,97	2,74
2021	32,11	0,952	4,24	2,63
növekedés (%)	+11,2	+19,3	+42,8	-4,0

ERDŐGAZDÁLKODÁS

Erdőgazdálkodási célú területek 2021-ben:

Megnevezés	Erdőterületek nagysága			
	Országos		Hajdú-Bihar	
	(ha)	arány (%)	(ha)	arány (%)
Állami tulajdonú	1 157 620	56,1	33 607	45,1
Magántulajdonú	885 685	42,9	40 326	54,2
Közösségi célú	20 354	1,0	455	0,9
Összesen:	2 063 659	-	74 388	-
Erdősültségi %	22,2 %		12 %	

Forrás: NFK, 2021.

Az élőfakészletet 73 %-ban keménylombú, 17%-ban lágylombú, 1%-ban fenyő fajok adják. A megyei erdők az É-K részen elsősorban lágylombú erdők, a megye középső részén a művelés alatt álló erdők főként keménylombúak.

A megyében az erdőgazdaság meghatározó szereplője az állami erdeink jelentős részét kezelő Nyírerdő Zrt., mely kb. 28 800 ha-on, a Nemzeti Park kb. 2.600 ha-on gazdálkodik.

Az erdőtelepítésekre vonatkozó támogatási összegek 2019-ben történt emelését követően az ipari célú fás szárú ültetvények esetében is megnövekedett az igényelhető vidékfejlesztési programban meghirdetett támogatás. **A megyében 1000 hektárt meghaladó nagyságú területen valósult meg erdőtelepítés az elmúlt évben.** Ennek egy harmadát akác, és több mint felét az őshonos kocsányos tölgy, valamint az idegenhonos vöröstölgy teszi ki.

A 2022 évben tapasztalt hatalmas mértékű aszály az erdősítésekre is hatással volt. Az erdőtelepítések és erdőfelújítások során is nagyarányú károk keletkeztek az első kivitelekben, valamint sok esetben a többéves erdősítésekben is. Rengeteg erdősítést kellett az ősz folyamán megismételni, és még mindig sok területen folynak a munkálatok a károk felszámolását illetően. Ez a nem várt plusz feladat a gépi munkaerők lekötése mellett a csemetetermelők részére is kihívást jelentett.

VADGAZDÁLKODÁS

A védett és fokozottan védett állatfajok, különösképpen a vetési varjú által okozott mezőgazdasági károkozások problémakörével – károk adminisztratív felmérésével, adatgyűjtéssel, hatósági egyeztető fórumokkal, gyakorlati és jogszabályi megoldásával – továbbra is, folyamatosan foglalkozik Igazgatóságunk.

Célunk a jogszabályi környezet gazdabarátabbá alakítása, a jogalkotók felé jelezni a problémakört; ez alá kell támasztanunk megfelelő számú és jelentőségű esettel, hiszen a gazdálkodónak akár vadászható, akár védett faj okoz kárt, az kár, viszont a vadászható állatfajok kártétele esetében a vadásztársaságok

fizetnek kártérítést, jobbára gyakorlatban is működő eljárás szerint. A védett állatok károkozása jelenleg nem járható a gyakorlatban, így ezen esetek kártérítés nélkül maradnak.

A falugazdászok minden évben, folyamatosan gyűjtik a gazdálkodóktól a védett és fokozottan vadfajok és a vadlúdfajok területi megoszlásaira, valamint az általuk okozott károkra vonatkozó adatokat.

A gazdáknak segítséget nyújtanak a riasztási kérelmek természetvédelmi hatóság felé történő benyújtásában is, valamint ha benyújtásra került ilyen kérelem, a nyomkövetését is végzik.

Debrecen, 2023. február 01.

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Készítette:

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Hajdú-Bihar VárMegyei Igazgatóság